БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 145 (12049) | 1969 оной июниин 24, вторник | Сэн 2 мүнгэн

[И]НТЕРНАЦИОНАЛИЗМДА ҮНЭН СЭХЭ БАЙХА

[...]-haa 17 хүрэтэр Москва[...] коммунис ба хүдэлмэри[...]нуудай зүблөөнэй дүн[...] дэлхэйн олонинтэ гол [...]адуулна. Дэлхэйн бүм[...]ы түбинүүдэй 75 аха [...]удай делегацинууд энэ [...]баадажа. коммунис хү[...]ала асуудалнуудые, дэл[...]й хүгжэлтын шатада тэ[...]хэ шухалын шухала [...]е зүбшэн хэлсээ.

[...] хүдэлмэри, тэрэнэй ба[...] документнүүд империа[...]үүсэн нэгэдэмэл ябуул[...]эргэ, империализмда [...]ы хүсэнүүдые нягтаар [...] коммунис ба хүдэлмэри[...]нуудай нэгэдэмэл ябуул[...]жүүлгэдэ ехэ амжалта [...]нэ. Энэ зүблөөндэ [...]лаhаань бэлэдхэлгэ — [...]ар, демократическа нү[...]оршон байдалда бэлдэ[...] үнгэргэлгэ туhалаа. [...]гдэhэн асуудалнуудаар [...]инуудай hанамжанууд [...]энүүдые сасуулжа үзэ[...]ы ёhoop, шууд сэхээр, [...]еэ ойлголсолгын эрхэ [...]алгэ туhалhан байна.

[...] сагай байдалые али бү[...]ь научна ёhoop шэнжэ[...]hалэн, империализмда [...]эмэл ябуулга хэхэ дай[...]раммые зүблөөн хараа[...]м-ленинизмын, проле[...]ернационализмын гол [...]эhэлэн, дэлхэйн комму[...] нягтаар жагсааха гэжэ [...]айгаар hанамжануудаа [...]рограмма халаа гол шу[...]лнуудаар аха дүү нар[...]ахы хараа бодолые ха[...]ша, бүхы дэлхэйн олон [...] коммунистнуудай тус [...]ай ямар эрхэ байдалда [...]ыень харуулалсана.

[...] үе сагта империализм[...] хэхэ тэмсэлэй зорилго[...]ис ба хүдэлмэришэнэй [...] империализмда эсэргүү [...]дэй нэгэдэмэл ябуулга[...] документые зүблөөн [...]. Империализмда эсэр[...] ээрхэг түримхэй ба [...]тикада эсэргүү ниитэ [...]ние нэгэдүүлхэ, дэл[...]сэгэй бүхы хүбинүүдтэ [...] элэбхитэй болгохо зо[...]лгануудые хэхэ шэнэ [...] коммунистнууд, ажал[...]үзэл баримталдаг бүхы [...]жо абаха байна.

[...] эрхимээр угтахые [В]ладимир Ильич Ленинэй [...] жэлэй ой тухай» хан[...]өндэ хабаадагшад угаа [...]этэйгээр hайшаагаа. [...]т батадан абаhан ба[...]эз шухала удха шанар[...] нэрэ социализм ба ком[...] хүн түрэлтэнэй эрьел[...]н, бүхы дэлхэйн со[...]хэ түхэлые үндэhөөрнь [...] Агууехэ Октябриин [...]ари ехэ революционно [...]дай hүлдэ тэмдэг боло[...]арксистско-ленинскэ үзэл [...]ернациональна угаа ехэ [...]ай байhые дэлхэйн со[...] хүдэлмэришэнэй ба на[...]лөөрэлгын хүдэлөөнэй [...]шэл гэршэлэн харуулаа.

[...] дайсангтай тэмсэхэдээ, [...]нинизмые, пролетарска [...]лизмын революционно [...]ые батаар баримталха, [...]ленинскэ теорие саг [...]жөөхэ, ангиин тэмсэлэй, [...]с общество байгуулгын [...]й дүршэлдэ үндэhэлэн, [...]уулха гээшэ өөhэды[...] болоно гэжэ коммунист[...] гээд хандалга соо он[...]элгдэнхэй. Марксизм-ле[...]рбаhан, империализмда [...]унис хүдэлөөнэй ябуул[...]ыи гуримгүй болгоhон [...]өөнэй хүтэлбэрилэгшэ[...]ээрэнхы-шовинис хараа шэглэлые аха дүү партинуудай олон делегаци шууд сэхээр шүүмжэлээ.

Марксизм-ленинизмдэ дэлхэйн коммунистнуудай үнэн сэхэ байhые нэгэдэл болон нягта жагсаалаа бэхижүүлхээр тэдэнэй шууд сэхэ дура хүсэлтэй байhые зүблөөн гэршэлжэ үгөө.

«Вьетнамда бэеэ даанхай байдал, эрхэ сүлөө ба эб найрамдал хангаха!» гэhэн уряатайгаар бүхы дэлхэйн арадуудта зүблөөн хандаа. Энэ уряа халаа мүнөөнэй үе сагта империализмда эсэргүү тэмсэл хэхэ эгээн шухала асуудалаар зүблөөндэ хабаадаhан коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэдэлтэй байhанай гэршэ, өөрынгөө эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэжэ байhан вьетнам арадтай коммунистнуудай интернациональна талархалтай байhанай, тэрэниие дэмжэдэгтэй гэршэ болоҗо үгэнэ.

«Эб найрамдал хамгаалха уряа» зүблөөн гаргаа. Энэ уряа соо мүнөө үе сагай шухалын шухала асуудалнуудаар хараа бодол тодорхойгоор хэлэгдэнхэй, дэлхэйн термоядерна тулалдаанай аюулда эсэргүүсэн, ээрхэг түримхэй империалис политикада эсэргүүсэн, эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай түлөө хамтын тэмсэл шангадхаха талаар бүхы оронуудай үргэн олон, элдэб ажалай хүнүүдтэ уряа энэ хандалга соо найруулагданхай. Тус документ халаа дайн сэрэгтэ эсэргүү, империализмда эсэргүү уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ёhо заншалые үргэлжэлүүлнэ.

Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүүсэн, тэмсэжэ байhан араб арадуудай үнэн зүб тэмсэлые дэмжэhэн мэдүүлгэ, тэрэшэлэн шэрүүн шангa хашалта хэhээлтэнүүдтэ хабаадуулагдажа, дэлхэйн империализмын дэмжэдэг хархис хатуу засаг түрэнүүдтэ эсэргүү шэн зоригто тэмсэл хүндэ хүшэр эрхэ байдалда хэжэ байhан коммунистнууд болон демокрадуудта талархалгын мэдүүлгые зүблөөн баталан абаа.

«Зүблөөнэй баталан абаhан документнүүд манай хамтын тэмсэлэй шэнэ зэбсэг бултандамнай болоҗо үгэнэ. Эдэ документнүүд империалис ээрхэг түримхэй ябуулгатай, дарлалтатай эсэргүү тэмсэл саашадань хэхээр замые бүри эли тодоор хараха хэрэгтэнь бүхы оронуудай коммунистнууд болон ажалшадта туhалха байна. Эрхэ сүлөөгэй, эб найрамдалай болон арадуудай зол хуоиин түлөө бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ тэмсэл хэжэ байhан бүхы үнэн сэхэ, түрүү үзэл бодолто хүсэнүүдтэ манай хамтын аха дүүгэй уряа болоҗо, эдэ документнүүд бүхы дэлхэй дээрэ суурятан дуулдахал» гээд, уласхоорондын зүблөөндэ хабаадагшадта зорюулагдаhан уулзалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев хэлэhэн байна.

Өөhэдынгөө үмэнэ табигдажа байhан зорилгонуудые бэелүүлхэ талаар коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хэхэ саашанхи ехэ хүдэлмэриин hайн, найдамтай үндэhэ hуурино эдэ документнүүд болоҗо үгэхэ байна. Зүблөөнэй дүнгүүд Коммунис парти бүхэнэй, уласхоорондын бүхы коммунис хүдэлөөнэй аша туhада таараддана. Коммунистнуудай уласхоорондын уулзалганууд шухала болоhон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, хамтын ябуулгануудые хэхэ программа тодорхойлхо шухала арга болоно гэжэ зүблөөн үшөө дахин харуулаа.

Дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай иимэ ехэ түлөөлэлтэй уулзалгын манай Эхэ оронной ниислэлдэ болоhые Совет оронной коммунистнууд, бүхы ажалшад угаа ехэ нэрэ хүндын хэрэг болоно гэжэ тоолоно. Зүблөөнэй эхилhэн үдэрhөө hүүлшын үдэр хүрэтэр тэрэнэй нэрэ дээрэ 14 мянга гаран бэшэг ба телеграмма абтаа. Совет хүнүүд коммунистнуудай хуралдаанда амжалта түйлахыень хүсэжэ байhанаа, агууехэ түүхэтэ зорилгонуудайнгаа түлөө тэмсэлдэ дэлхэйн коммунизмын саашанхи амжалтануудые найдамтайгаар хангаха нэгэдэлые бэхижүүлтэдэ зүблөөн шухала алхам болоҗо үгэхэ гэжэ этигэжэ байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ. Пролетарска интернационализмын гол ёhонуудта манай партиин, манай арадай хизаарлашагүй үнэн сэхэ байhаниинь эдэ бэшэгүүдhээ шэнээр харагдаhан байна.

Империализмда эсэргүүсэн, эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай, демократиин ба социализмын хэрэгэй илан мандахын түлөө хамтын тэмсэлдэ Советскэ Союзай Коммунис партиин, Совет гүрэнэй ехэ туhа нэмэри оруулhан тухай зүблөөнэй болоҗо байха үдэрнүүдтэ аха дүү партинуудай делегацинууд хани халуунаар хэлэhэн байна. Социализмын ба коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлдэ КПСС-эй оруулhан түүхэтэ туhа нэмэриие Кремль соо болоhон уулзалта дээрэ ПОРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь В. Гомулка онсолон тэмдэглэхэдээ интэжэ хэлээ:

«Советскэ Союзай Коммунис парти, Совет Социалис Республикануудай Союз халаа дэлхэй дээрэ капитализмда илагдашагүй, шиидхэхы хүсэн мүнөө болоо. Дайн байлдаанай болохо гү, али амгалан тайбан байдалай хангагдаха тухай асуудалые мүнөө империализм гансаараа шиидхэжэ шадахагүй гэжэ бидэнэр хэлэдэг байнабди. Энэ халаа хамагай түрүүндэ, Советскэ Союзай Коммунис партиин габьяань болоно. Энээнэй түлөө Советскэ Союзай хүсэ шадалай үмэнэ хамагай түрүүндэ бидэнэр уялгатай байнабди. Энэ халаа дэлхэйн тэгшэ эрхэтэ бүхы коммунис партинуудай дунда Советскэ Союзай Коммунис партиие түрүү зэргэдэ табиhан бодото эрхэ нүхэсэл болоҗо үгэнэ».

КПСС-эй, Совет гүрэнэй политика бэелүүлхэ тэмсэлэй талаар нүхэдэйнгөө үгэhэн үндэр сэгнэлтые, империализмда эсэргүүсэн, манай үнэн зүб тэмсэлэй илахын түлөө хэтдэдэг хамтын тэмсэлдэ тэдэнэй оруулhан туhа нэмэридэ манай нүхэдэй үгэhэн үндэр сэгнэлтэнүүдые манай парти, манай арад ехэ баясхалантайгаар зоригжолтойгоор хүлеэнэ. Манай партиие, Совет гүрэниие байгуулагша, бүхы дэлхэйн ажалшадай вождь В. И. Ленинэй түрэhөөр зуун жэлэй ойдо зорюулагдаhан документые зүблөөнэй баталан абаhан ушар коммунистнуудые, бүхы совет хүнүүдые зоригжуулна. Манай хүдэлөөнэй үмэнэ, дэлхэйн империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдэй үмэнэ нээгдэhэн шэнэ хараа замуудые бэелүүлгэдэ туhалхын тулада КПСС хүсэ шадалаа гамнахагүй.

Революционно теориин, стратеги ба тактикын хүгжэлтэдэ горитой туhа нэмэри оруулhан түүхэтэ шэнэ дүй дүршэлые коммунис хүдэлөөнэй согсололгые зүблөөн баяжуулаа. Зүблөөнэй дүнгүүд уласхоорондын коммунис хүдэлөөе бэхижүүлгэдэ тэрэнэй хүсэнэй, нэрэ хүндын ба нүлөөгэй ургалтада, империализмда эсэргүү нэгэдэмэл фронтые байгуулха талаар коммунистнуудые, үргэн олон ажалшадые, бүхы түрүү хүн түрэлтэниие элсүүлгэдэ, мүнөө үе сагай гурбан гол хүсэнүүдые — дэлхэйн социалис байгуулалтые, уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиие, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе — бүхы хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ ерээдүйн түлөө тэмсэлдэ элсүүлгэдэ туhалха байна.

Мүнөө дэлхэйн арадуудай элдэб хэлэнүүд дээрэ зүблөөнэй дайшалхы иимэ уряа суурятан дуулдана:

— Социалис оронуудай арадууд, капиталис оронуудтахи пролетаринар, бүхы демократическа хүсэнүүд, сүлөөрhэн ба дарлалта доро байhан арадууд — империализмда эсэргүүсэн, эб найрамдалай, национальна бэеэ даанхай байдалай, социальна дэбжэлтын, демократиин ба социализмын түлөө хамтын тэмсэлдэ нэгэдэгты!

(«Правдын» июниин 23-най түрүү бэшэг).

НЭГЭДЭЛЭЙ АГУУЕХЭ ХҮСЭН

МАГАДАН. Колымагай эгээн томо промышленна предприятинуудай нэгэн бологшо Палаткинска автобазада олон хүн зоной хабаадалгатай митинг болоо. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Москвада болоhон уласхоорондын зүблөөнэй дүнгүүдые холын хойто зүгэй бэрхэтэй хэсүү замуудаар машинануудые жолоодогшод угаа ехээр hайшаагаа.

— Империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдэй нягта жагсаал ба нэгэдэлые бэхижүүлгэ Москвадахи зүблөөнэй гол удхань болоно. Зүблөөнэй үрэ ехэтэй хүдэлмэриие совет хүн бүхэн hайшаагаа. Манай зохёон байгуулхы ажал энээндэ эрхим үльгэр жэшээ болоҗо үгэнэ гэжэ үгэ хэлэхэдээ механик Г. С. Мураньков хэлээ.

* * *

КИШИНЕВ. — «Эмхигүй байхадаа hула, нэгэдэлтэй байхадаа угаа ехэ хүсэтэй» гэhэн хуушанай хошон үгэ маанад, молдавануудта бии юм. Дэлхэйн коммунистнуудай зүблөөнэй хүдэлмэри тухай hанан түүрээн дурдажа байхадаа бии шэбшэжэ байгаа hэм. Эб найрамдал хамгаалха талаар зүблөөндэ хабаадагшадай баталан абаhан уряа бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи бүхы хүн зоной ухаан бодолдо хадуугдаха гэжэ би hанаха байнаб гээд Дондюшанска районой «Октябриин 50 жэлэй ой» гэжэ колхозой шубуушан М. Кронтор ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ.

* * *

СЕВАСТОПОЛЬ. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй хойноhоо угаа ехэ анхаралтайгаар Украинын загаhашад ажаглан хараа. Тэдэнэр Атлантиин далай дээрэ олзоборилго хэдэг юм. Траулернуудай, рефрижираторна суднануудай радистнууд, загаhанай агнууриhаа сүлөө байhан хүнүүд Москваhаа абтаhан мэдээсэлнүүдые шагнаад, тэрэ доронь бүхы экипаждаа дуулгадаг байгаа.

Севастополиин загаhа агналгын флодой управлениин траулерай нэгэдэхи туhалагша Владимир Бондарь Түбэй Атлантикаhаа радиогоор иигэжэ дамжуулаа: «Зүблөөнэй документнүүд соо манай мэдэрэл ба хүсэл эрмэлзэлгэнүүд харуулагданхай гэжэ экипажай гэшүүдэй митинг дээрэ болоhон хөөрэлдөөнүүд дээрэ нэгэн hаналтайгаар мэдүүлэгдээ. Тэдэнэр эдэ документнүүдые хүсэдөөр hайшаагаа».

* * *

ЛИПЕЦК. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй дүнгүүдтэ зорюулагдажа, Майн 1-нэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй суглаанай болоходо, хүн зон олоороо сугларaa.

Тракторна бригадын бригадир Ю. С. Малюков түрүүлжэ үгэ абаа: Империализмда эсэргүү тэмсэлэй документые «Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ой тухай», «Эб найрамдал хамгаалха уряае» зүблөөнэй баталан абаhан бусад документнүүдые би анхаралтайгаар уншааб. hайнаар эхи табигдахадаа саашадаа үрэ ехэтэй байха гэжэ этигэнэб. Коммунистнуудай уласхоорондын хуралдаан дээрэ үгэ хэлэhэн хүнүүдэй олонхидынь манай түрэл Коммунис партиин дотоодын ба гадаадын политикые, империализмда эсэргүүсэн хэдэг эсэшэ сусашагүй тэмсэлые, коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй оруулhан туhа нэмэриие үндэрөөр сэгнэлгэ намайе баясуулна».

(ТАСС).

ЗУНДАА ҺУ ЕХЭЭР ҺААХЫН ТҮЛӨӨ

ҮҮСХЭЛ ГАРГАГШАДАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

⊙ Химнын совхозой hаалишад, мал адуулагшад зунай 4 hарада үнеэн бүриhөө 1200 килограмм hү hаахаар шиидээ.

hаяхан, амаралтын нэгэ үдэр, Химнын совхозой hаалиин хоёр фермын хүдэлмэришэд Баруун-Бургаастайн эхиндэ, ойн захада сугларжа, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдөөд, зохидоор амарhан, сэнгэhэн байна. Эндэ үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ абаhан уялгаяа хэр зэргэ дүүргэhэн тухайгаа фермые даагшад элидхээ.

— Зүдэрүү хүйтэн үбэл болоҗо, бидэнэр hанаhандаа хүрэжэ шадаагүйбди, фермэмнай бүхыдөө абаhан уялгаяа дүүргээгүй, — гэжэ Цайдамай фермые даагша Г. Ишидоржиева мэдүүлбэ.

Бүхы совхозоороо үбэлжэлгын 7 hарын туршада үнеэн бүриhөө 1225 килограмм hү hааха уялга абаhан байбал, тэрэнээ арайхан гэжэ 1101 килограммда хүргөө. Бургаастайн фермын hаалишад, малшад энэ үедэ үнеэн бүриhөө 1291 килограмм hү hааhан байбашье, социалис уялгаяа хүсэлдүүлжэ шадаагүй.

— Үбэлдөө hү ехээр hааха арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаагүйбди. hаалишад hэлгэлдээ. Заримдаа буйлуулhан тэжээлшье дуталдаха ушар үзэгдөө. Ерэхэ үбэл иимэ дутагдалнуудые гаргажа болохогүй. Мүнөө зундаа би даалгагдаhан үнеэн бүриhөө 1800 килограмм hү hааха уялга абанаб, — гээд, Бургаастайн фермын түрүү hаалишан Нина Цыденжапова хэлээ.

Үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриhөө 1221 килограмм hү hааhан Цайдамай фермын түрүү hаалишан Бутыд Балданова зунай 4 hарада үнеэн бүриhөө 1200 килограмм hү hааха байhанаа элиршэлээ.

Бургаастайн фермын hаалишан Жамсаран Тубанов мүн лэ түрүүшүүлэй зэргэдэ ябалсадаг. Тэрэ зундаа үнеэн бүриhөө 1290 килограмм hү hаахаб гэжэ үгэеэ үгөө.

hаалишад, малшадай hайндэртэ хабаадалсагшад Кабанскын совхозой, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой hү hаалиин фермэнүүдэй коллективүүдэй үүсхэлые hайшаан дэмжэжэ, зунай сагта үнеэдэй hү шэмэ дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо байhанаа мэдүүлээ. Хура бороогүй, ган гасуур болоҗо байгаашье haa, бэрхэшээлнүүдые зоримтойгоор дабажа шадаха тухайгаа хэлсээ.

Бургаастайн фермын коллектив бэлшээриин ногооной муу байhые хараадаа абажа, үнеэдээ ой модон соогуур бэлшээхынгээ хажуугаар тэдэндээ силос үгэлсэхэ, hаагдаhан hүнэй литр бүридэ 300 грамм хүрэхөөр таряа талханай зүйл бүрдүүт болгожо малдаа үгэлсэхэ байhанаа мэдүүлээ.

Энэ фермын мал адуулагша, залуу коммунист Борис Цыденжапов олон жэлдэ хүдэлхэ зуураа, бэлшээреэ hайса мэдэжэ абанхай. Тиимэhээ бэлшээреэ хэдэн ондоо хубаарилжа, тэндээ малаа ээлжээгээр адуулдаг дүршэлтэй. Үнеэдынь үдэр бүри тооной үзүүр hайн ногоондо ябадаг. Илангаяа ой модон соогуур үнеэдээ бэлшээжэ hурганхай.

— Бэлшээреэ зүбөөр хэрэглэжэ шадаhанай ашаар лэ эдэ үдэрнүүдтэ hү hааляа нэмээжэ байнабди, — гэжэ Бургаастайн фермые даагша Долгор Очировна Цыдыпова тэмдэглээ. — Зундаа бүхы фермээрээ үнеэн бүриhөө 1480 килограмм hү hааха гэжэ шиидээбди.

Хоёр фермын hаалишад, малшад зунай hарануудта абаhан уялгаяа дүүргэбэл, 1969 ондо үнеэн бүриhөө 2540 килограмм hү hааха гэhэн үгэдөө совхозой малшад хүрэхэ байна.

Энэ жэл совхозой hаалишад, малшад тугалнуудые олоор абанхай. Мүнөө эдэнэр зуун үнеэн бүриhөө 75 тугалтай болоод байна. Тиимэhээ байгша ондо нэгэшье үнеэ hубайруулхагүй гэжэ тэдэнэр оролдоно.

Химнын совхозой хоёр фермын hаалишад, малшад ажалша бэрхэ зон. Тэдэнэр ажаллажашье, амаржашье шададаг.

Ажал тухайгаа хэлсэжэ дүүргээд, хоёр фермын коллектив хүхюун зугаатайтаар сэнгэhэн байна. Эдэнэрэй хэлэhэн үгэдөө хүрэхэнь лабтай.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Химнын совхозой Бургаастайн, Цайдамай фермын hаалишад хани ёhoop хөөрэлдэжэ байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

[П]РОЕКТ ЗОХЁОЛГЫН ХЭРЭГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА ТУХАЙ

[...]сметын хэрэг hайжа[...] асуудалые КПСС-эй [...] Комитет, СССР-эй Мини[...]овет хаража үзэhэн бай[...]охёон табидаг организа[...]дэлмэрилэгшэдэй ажа[...]й Центральна Комитет, [...]нистрнүүдэй Совет үн[...]энэ гээд энэ асуудалаар [...]оол соо хэлэгдэнэ. Тэдэ[...]апитальна барилгын ха[...]елүүлхэ хэрэгтэ горитой [...]оруулдаг, ороной ара[...] хүгжөөлгэдэ шу[...]үүргэдэг юм.

[...]ргэжэлтэдэй проектээр [...]и эгээн томо томо элек[...]уд, хүсэтэ нефтепрово[...]роводууд, мүнөө үеын үн[...]э түхеэрэлгээр зэбсэг[...], эрхим шанартай про[...]лаг металлургиин, хи[...] бүтээлтын болон про[...]ин бусад hалбаринуудай [...]ууд бүтээгдэhэн байха.

[...] хамта проект табидаг [...]удай хүдэлмэридэ, [...]метэнүүдые шэнжэлэн шалгаха хэрэгтэ горитой дутагдалнууд бии байна.

Проект-сметэ табилгые hайжаруулха хэрэгтэ арадай ажахын горитой удха шанар хандуулха зуураа, КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет халаа СССР-эй министерствэнүүд, зургаануудые, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые, тэдэнэй проект табидаг организацинуудые иигэжэ уялгалаа:

Эрдэм наукын, техникын шэб шэнэ туйлалтануудые эгээн ехээр хараала абан, проект табилгые эмхидхэхэ, тиихэдээ баригдажа ба шэнэлэн hэльбэгдэжэ байhан предприятинууд ашаглалгада үгтэхэ үедөө техническэ талаараа түрүү байха, ажалай бүтээсын, үйлэдбэриин өөрынь үнэ сэнгэй ба продукциин шанарай талаар үндэр hайн үрэ дүнгүүдтэй байха ёhотой, харин ажаллаха эрхэ байдалай талаар мүнөөнэй эрилтэнүүдтэ харюусамаар байха ёhотой;

Түүхэй эд болон продукци таhалгаряагүйгөөр шэрэлгын эгээл ашаг үрэтэй схемэнүүдые хэрэглэхэ, барилгын хэгдэжэ байгаа газар дайда болон үйлэдбэриин талмайнуудые бодолтойгоор ашаглаха, проектнүүдэй барилгын хубиин ба гэр байшангуудай, ехэ барилгануудай архитектурна гэеолгын шанар hайжаруулха, ажаhуудалай таарамжатай зохид байрануудые түхеэрэн бэлдэхэ ябадал проектнүүд дотор хангаха;

Проект табиха үедөө эгээн түрүү hайн, ашаг үрэтэй шиидхэбэри шэлэн абаха талаар проект табигшадай творческо эдэбхи үүсхэлээ дүүрэнээр гаргадаг байхаар лэ хүдэлмэрилхэ эрхэ байдал проектнэ организацинуудта байгуулха.

Сметын үүргэ дээшэлүүлхэ, барилгын сметнэ үнэ сэн зүбөөр тодорхойлхо ябадал хангаха шухала гэжэ мэдэрэгдээ. Зүбөөр табигдаhан, барилга хэхэ организацяар зүблэн абтаhан сметэ халаа капитальна барилга түсэблэлгын, мүн захил хэгшэд болон барилгын организацинуудай хоорондо тоосоо хэлгын гол документ болохо ёhотой.

Тус тус hалбаринуудай предприятинуудай проект табиха үедөө 1969—1970 онуудта техническэ талаар хүгжэхэ гол шэглэлнүүдые зохёон хараалаад баталхыень СССР-эй министерствэнүүд ба зургаанудта даалгаха. Тиихэдээ тэдэнэр hаяын сагта эрдэм наукын, техникын ямараар хүгжэхэ байhые хараадаа абаха ёhотой. Эдэ техническэ шэглэлнүүдые хүтэлбэри болгон, капитальна барилгын табан жэлэй түсэбэй үндэhөөр шэнэ, түрүү технологическа процессүүдые байгуулха тушаа эрдэм-шэнжэлэлтын, проектно-конструкторско хүдэлмэринүүдэй тематическа үргэлжэ бүхы түсэбүүдые табихыень СССР-эй министерствэнүүд ба зургаанудта даалгадаа.

Машина бүтээлгын министерствэнүүд иигэжэ уялгалагдаба: эдэ түсэбүүдэй ёhoop түхеэрэлгэ-захиналтай — министерствэнүүдтэй (зургаануудтай) хамта капитальна барилгада хэрэгтэй технологическа болон элдэб комплектнэ түхеэрэлгэ зохёон бии болгохо, бүтээхэ ба эльгээхэ табан жэлэй түсэбүүдые зохёон табиха, баталха ёhотой. Эдэ түсэбүүд дотор захил хэгшэдэй зүгhөө энэ түхеэрэлгэ зохёон бүтээхэ техническэ даалгабаринуудые үгэхэ болзор хараалагдаха, мүн капитальна барилгын проект табихада хэрэгтэй болохо түхеэрэлгын анха түрүүшын тоо баримтануудые проектнэ организацинуудта үгэхэ болзор хараалагдаха ёhотой;

шэнэ технологическа болон хамhабариин түхеэрэлгэ зохёон байгуулжа байhан тухайгаа, тэрэнэй үйлэдбэриие эмхидхэхэ болзор тухайгаа проектнэ организацинуудта саг үргэлжэ дуулгажа байха хэрэг эмхидхэхэ. Тиихэдээ проектнэ организацинууд предприятинуудые бариха, шэнэлэн hэльбэхэ проектнүүд дотороо шэнэ түхеэрэлгэ хэрэглэхэ ябадал хараалха зэргэтэй юм;

предприятинуудые бариха проектнүүд дотороо проектнэ организацинуудай хараалhан шэнэ түхеэрэлтые зохёон байгуулха, тэрэнэй үйлэдбэрилгые эмхидхэхэ хэрэг хаhа саг соонь хангаха. Тиихэдээ баригдажа байгаа барилгануудые ашаглахада найдамтай түхеэрэлгээр хангаха шухала.

1971 онhоо эхилжэ, предприятинууд болон барилгануудай проект табиха, бодхоохо тухай шиидхэбэри болбол арадай ажахын зохихо hалбаринуудые, промышленностиие хүгжөөхэ, хубаарилха схемые, экономическа районууд ба союзна республикануудаар үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ ба хубаарилха схемэнүүдые хараада абан, тэрэшэлэн томо ба орёо предприятинууд болон бусад барилганууд технико-экономическа талаараа баримталагдан абтаха гэжэ тогтоогдобо. Технико-экономическа баримтанууд болбол предприятинууд ба барилгануудай проект табилгын, бодхоолгын экономическа ашаг үрые, ажахын талаар шухала болоhые гэршэлхэ ёhотой.

Предприятинуудай, гэр байрын ба томо барилгануудай проект табилга хоёр шатада бэелүүлэгдэжэ болохо гэбэл: техническэ проект ба хүдэлмэриин чертёж бэшэхэ, үгышье hаа, нэгэ шатада — техно-хүдэлмэриин проект (техническэ проект ба хүдэлмэриин чертеж хоёрые сугтань табилга) табиха гэжэ тогтоогдобо, тиихэдэ типовой проектээр, мүн ашагтай hайн өөрын проектээр, тэрэшэлэн техническэ орёо бэшэ барилгын проектнүүдые табилга нэгэ шатада хэгдэхэ гэжэ тогтоогдоо.

Техническэ проектын (техно-хүдэлмэриин шатада барилгын, сметнэ сэнгые тодорхойлхын зорилгоор хамтадхаhан сметэ табигдана.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

ПРОЕКТ ЗОХЁОЛГЫН ХЭРЭГЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА ТУХАЙ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Предприятинуудай, гэр байшангуудай, түхеэрэлгэнүүдэй нинтэлэгдэһэн сметын ёһоор, гэнтэ тохёолдожо болохо хүдэлмэриин талаар нөөсэнүүд хараалагдаха, гаргашын хэмжээн (барилгын сметнэ үнын процентээр): техническэ проектын нинтэлэгдэһэн сметээр (хоёр шататайгаар проект зохёолгоор)—10 процентээр; техно-хүдэлмэриин проектын (нэгэ шататайгаар проект зохёолгоор) —5 процентээр тогтоогдобо. Дурсагдаһан ноосэ баригдажа байһан предприятиин дирекциин зүбшөөлөөр гаргашалагдажа болохо байна.

Подрядна барилгын организацинуудай захилаар түлэгдэхэ хүдэлмэриин чертёж зохёодог гурим туршажа үзэхын тулада тогтоохыень СССР-эй Энергетикын ба электрификациин министерствэдэ, СССР-эй Газова промышленностиин министерствэдэ, Газар һайжаруулгын ба уһанай ажахын министерствэдэ зүбшөөхэ. Хүдэлмэриин чертежнуудай хэмжээе хорооһоной ашаар подрядна организацинуудай хэһэн алмалтанууд, эдэ организацинуудай мэдэлдэ үлэхэ, тэрэнэй зарим хубинь эдэ организацинуудай проектнэ документнүүдэй тоое үсөөрүүлэн, барилгын хүдэлмэриие эрхим һайн шанартайгаар дүүргэлгые хангаһан хүдэлмэрилэгшэдые шагнахын тулада хэрэглэгдэхэ.

Проектнэ ба шэнжэлэлгын хүдэлмэриин түлөө тоосоое 1971 оной январиин 1-һээ захил хэгшэд дүүргэгдэһэн проектын ба барилгын талаар бүхы шэнжэлэлгэнүүдэй түлөө гү, али проектнэ ба шэнжэлэлгын хүдэлмэриин шатануудай түлөө заабол хэдэг байха.

Проектнэ (шэнжэлэлгын) организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ хүдэлмэрилэгшэдые шагнаха зорилгоор сметээр хараалагдаһан мүнгэ зөөриһөө гадуур салин хүлһэнэй фондые алмаһан мүнгэ зөөри гаргашалхыень зүбшөөгдэнэ. Тиихэдээ энэ шатаар шагналда гаргашалагдаха мүнгэ зөөриин юрэнхы хэмжээн дурсагдаһан организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй салин хүлһэнэй жэлэй фондын 10 процентһээ ехэ бэшэ байха ёһотой. Предприятинууд болон барилгануудые ашаглалгада үгэхэ талаар туһаламжа үзүүлһэнэй түлөө проект зохёодог организацинуудта үгтэхэ мүнгэ зөөриин хэмжээе барилгануудые ашаглалгада үгэһэнэй түлөө үгтэхөөр хараалагдаһан шангуудай юрэнхы хэмжээнэй 5 процент хүрэтэр нэмээхэ гэжэ хараалагдаа.

Предприятинуудые, гэр байшангуудые болон түхеэрэлгэнүүдые бариха техническэ (техно-хүдэлмэриин) проектнүүд ба хүдэлмэриин чертёжнууд хүсэндөө байһан нормонуудай болон гуримуудай ёһоор зохёогдоһон байгаа һаа (проектын материалнууд соо проектын главна инженерэй тэмдэглэлээр үнэмшэлэгдэһэн байха ёһотой) гүрэнэй хиналтын органуудтай зүбшэгдэхэгүй байна.

Предприятинуудые, гэр байшангуудые, түхеэрэлгэнүүдые бариха техническэ (техно-хүдэлмэриин) проектын сметнэ үнэ СССР-эй министерствэнүүд болон зүргаануудаар (өөһэдтэнь хамаатай бүхы барилгануудаа) ба союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдээр 2.5 миллион ба дээшэнье түхэригөөр тодорхойлон баталагдаха байна. Бури томо предприятинууд болон түхеэрэлгэнүүдэй техническэ проектнүүд СССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудай, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведэй зууршалгаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаха байна. Дурсагдаһан барилганууд тухай мэдээнүүдые СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ СССР-эй Госплан СССР-эй Госстройтой хамта жэл бүхэндэ хүргэжэ байхаар даалгагдаа.

СССР-эй министерствэнүүд болон зургаанууд, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд хуушарһан проектнүүдээр предприятинуудые бариха ябадал гаргаха ёһогүй. Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, технико-экономическа үрэ дүнгүүдыень һайжаруулха зорилгоор тэдэнгэ зохихо хубилалтануудые хаһа саг соонь оруулха уялгатай. Имэ ёһоор проектнүүдые шэнээр хубилган баталалга шэнээр зохёогдоһон проектнүүдые баталха гуримай ёһоор бэелүүлэгдэхэ байна.

СССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудай, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй проектно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин хэмжээе түсэблэлгэ 1971 онһоо эхилэн өөһэдтэнь тогтоогдоһон мүнгэ зөөриин процентээр тодорхойлогдохо зэргэтэй.

Шухала болоод байгаа һаань, имэ юумэ хэхэ эрхэ СССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудта, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ олгогдонхой: проектнэ таарамжатай шиидхэбэри шэлэн олохынь тулада элдэб проектнэ организацинуудта орёо технологическа хүдэлмэритэй ба барилгын конструкцинуудтай предприятинууд болон түхеэрэлгэнүүдэй технологическа проектнүүдые гү, али зарим хубинуудайнь проектнүүдые хэдэн олон янзаар нэгэн доро зохёохыень даалгаха, эдэ хүдэлмэриин түлөө проектнэ хүдэлмэриин түсэбүүдээр хараалагдаһан капитальна барилгын мүнгэ зөөриһөө түлэхэ;

Проектно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин түсэбэй ба договорно уялгануудай (тэдэниие дүүргэлгэдэ һаад ушаруулхаар бэшээр) ёһоор капитальна барилгануудай талаар тогтоогдоһон проектнэ ба шэнжэлэлгын хүдэлмэриин гадуур захилнуудые гүрэнэй предприятинууд болон организацинуудһаа, тэрэшэлэн кооперативна организацинуудһаа, колхозуудһаа абахыень имэ ушарта зүбшөөхэ. Проектнэ организацинуудта гүрэнэй предприятинууд болон организацинуудһаа салин хүлһэнэй зохихо фондынуудай үгтөөд байгаа һаань, кооперативна организацинууд болон колхозуудай союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй проектнэ организацинуудта бюджедэй талаар хубилалта болохоор бэшээр салин хүлһэнэй зохихо фондын үгтөөд байгаа һаань;

бүри түрүү технологическа хүдэлмэриин, объемно-түсэблэлгын ба конструктивна шиидхэбэринүүдэй абтадаг болоһоной (типовой али болгогдоһон конструкцинуудые барилгын подрядна организацинуудтай зүбшэжэ хэрэглэһэнтэй) дашарамдуулан, гэр байшангуудай болон түхеэрэлгэнүүдэй типовой проектнүүдтэ хубилалта оруулхыень проектнэ организацинуудта зүбшөөхэ. Эдэ хубилалтануудһаа уламжалан барилгануудай үнэ хямдаруулагдаха, технико-экономическа үрэ дүнгүүдые һайжаруулха ябадал хангагдаха ёһотой. Гэр байранууд болон түхеэрэлгэнүүдые бодхохын тулада түмэр-бетон, металлическа гү, али барилгын бусад конструкцинуудые хэрэглэхэ тухай асуудал проектнэ организацинуудаар шиидхэгдэхэ ёһотой. Тиихэдээ элдэниие хэрэглэхэдэ таарамжатай, ашагтай байһые, тэрэшэлэн министерство-подрядчигай, министерство-захил хэгшын ямар үйлэдбэриин баазатай байһые хараада ябалсаха хэрэгтэй.

Капитальна барилга хэдэг гүрэнэй проектнэ, шэнжэлэлгын ба научно-шэнжэлэлгын организацинууд ажахын тоосоогоор хүдэлдэг байха, юридическэ харюусалгата нюур болохо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1965 оной октябриин 4-нэй № 731 тогтоолоор гүрэнэй үйлэдбэриин социалис предприяти тухай дүрим тэрэндэ хамаадаха.

Капитальна хүдэлмэри дүүргэдэг прокетнэ, шэнжэлэлгын ба научно-шэнжэлэлгын организацинуудые түсэблэлгын ба экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда оруулхада таарамжатай гэжэ мэдэрэгдээ.

СССР-эй Госстройтой зүбшэжэ тогтоогдоһон түхэл маягтайгаар ба хэмжээтэйгээр проектно-шэнжэлэлгын ба конструкторска организацинуудта шухала болохо эрхим һайн шанартай түхеэрэлгэнүүдые, зэр зэмсэгүүд болон материалнуудые бүтээжэ гаргахаар үйлэдбэриингөө түсэбүүдээр хараалха гэжэ СССР-эй Госпланда, СССР-эй Госснабта, СССР-эй зохихо министерствэнүүдтэ дурадхагдаа.

Тогтоолой ёһоор эгээн лэ элитэ һайн проектнүүдые зохёолгодо, эдэ проектнүүдэй ёһоор предприятинуудые (бүлэг предприятинуудые), гэр байшангууд болон түхеэрэлгэнүүдые барилгада, городууд болон бусад һууриг газарнуудые түсэблэн бариха проектнүүдые зохёолгодо сэхэ хабаадаһан хүдэлмэрилэгшэдэй коллективүүдые шагнахын тулада СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 60 шагнал тогтоогдоо. Эдэ проектнүүд олониитын зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдэһэн, ажал ба үйлэдбэриие ашагтайгаар эмхидхэхэ ябадал мүнөөнэй наука ба техникын туйлалтануудай ёһоор хангажа шадахаар байха зэргэтэй. Тэрэ тоодо 20 мянган түхэригэй 15 шан, 10 мянган түхэригэй 20 шан, тус бүридөө 5 мянган түхэригэй 25 шан тогтоогдоо. Эдэ шангууд жэл бүхэндэ барилгашадай һайндэрөөр дашарамдуулан барюулагдадаг байха. Проектнэ ба шэнжэлэлгын организацинуудай коллективүүдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө эмхидхэхэдэ таарамжатай гэжэ мэдэрэгдээ.

* * *

Проектнэ ба шэнжэлэлгын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түлөөһэн тухай тогтоол СССР-эй Министрнүүдэй Совет нэгэн доро баталан абаа. Тиихэдээ бэеэ даанхай балансатай проектнэ ба барилгын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ (тэрэ тоодо барилгын талаар комплексно проектно-шэнжэлэлгын ба научно-шэнжэлэлгын институдуудай) хүдэлмэрилэгшэдтэ проектнэ ба шэнжэлэлгын организацинуудай ажалай түлөөһэнэй талаар ямар бүлэгтэ оруулагдаһанай, научно-шэнжэлэлгын организациин ямар категоридо оруулагдаһанай (эрдэмтын нэрэ зэргэтэй болоогүй хүдэлмэрилэгшэдтэ) жэшээгээр салин хүлһэн түлэгдэдэг байха.

Проектнэ ба шэнжэлэлгын организацинуудые, тэдэнэй филиалнуудые (отделенинүүдые), тэрэшэлэн шэнжэлэлгын экспедицинүүд болон партинуудые хүтэлбэрилхы ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ салин хүлһэ түлэхэ ямар бүлэгтэ орохо байһые СССР-эй хамаатай министерствэнүүд болон зургаануудай, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй хабаадалгатайгаар Ажалай ба салин хүлһэнэй талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедтэй, СССР-эй финансын министерствэтэй, ВЦСПС-тэй хамта СССР-эй Госстрой һарын турша соо зохёожо баталха ёһотой.

Шэнжэлэлгын отрядуудай начальнигуудта, бүхы мэргэжэлэй ахалагша инженернүүдтэ, ахалагша экономистнуудта, ахалагша архитекторнүүдтэ, ахалагша ба юрын научна хүдэлмэрилэгшэдтэ, бүхы мэргэжэлэй инженернүүд, экономистнууд, архитекторнууд болон бусад хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалай түлөөһэнэй бүлэгүүд ба категоринуудһаа дулдыдуулангүйгөөр тушаалай талаар нэгэн адли салин хүлһэн тогтоогдоо.

Геологическа экспедицинууд болон партинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ тогтоогдоһон категоридо тааруугаар ажалай түлөөһэн партинууд болон проектнэ ба шэнжэлэлгын организацинуудай бэдэрэлгын экспедицинүүд, партинууд болон отрядуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ тогтоогдоо. Тиихэдэ проектнэ ба шэнжэлэлгын организацинуудай бэдэрэлгын экспедицинүүдэй, партинууд болон отрядуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй тушаалай салин хүлһэн энэ тогтоолоор тодорхойлогдонхой.

Бэеэ даанги балансатай проектнэ ба шэнжэлэлгын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд проектнүүдэй главна инженернүүдтэ, эрдэмтын нэрэ зэргэтэй болоогүй инженерно-техническэ бусад хүдэлмэрилэгшэдтэ салин хүлһэнэй түсэбтэ фондые үлүүлэнгүйгөөр тушаалайнь салин хүлһэнэй 30 процент хүрэтэр хэмжээтэйгээр түлөөһэндэнь нэмэлтэ үгэхэ эрхэ олгогдоно. Энэ зорилгоор дээдэ органуудай зүбшөөлөөр организациин салин хүлһэнэй түсэбтэ фондын 2 процент хүрэтэр хэрэглэхыень зүбшөөгдэнэ. Эрдэмтын нэрэ зэргэтэй аад, эдэ организацинуудта өөрынгөө мэргэжэлээр хүдэлжэ байһан хүдэлмэрилэгшэдтэ КПСС-эй ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1968 оной сентябриин 24-нэй № 760 тогтоолой 21-хи пунктаар тогтоогдоһон гуримай ёһоор тушаалайнь салин хүлһэн тогтоогдохо байна.

Проектнэ ба шэнжэлэлгын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ салин хүлһэ түлэхэ шэнэ гурим СССР-эй министерствэнүүд болон зургаануудай, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр 1969 оной III кварталһаа хүсэндөө орохо байна.

КПСС-эй ХОРИИН РАЙКОМДО

В. И. ЛЕНИНЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН...

«Георгиевский» совхозой Ашангын отделениин хүтэлбэрилэгшэд Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтуулан, абаһан социалис уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэжэ байһан тухайгаа КПСС-эй райкомой бюродо тоособо.

Үйлэдбэриин түсэб дүүргэхэ, ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха, хүн зоной ажаһуудал болбосон түхэлтэй болгохо талаар эндэ эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана гэжэ бюро тэмдэглэбэ.

Отделениин эрхилэгшэ нүхэр Замбалаев, парторганизациин секретарь нүхэр Якимовский гэгшэд эдэ алдуунуудаа усадхажа, ажал дээрэ бодото амжалтануудые туйлахын түлөө абаһан уялгануудайнтаа дүүргэлтые ходо шалгажа байха ёһотой гэжэ уялгалагдаа.

ПРОФСОЮЗАЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҺЭРГЭЭХЭ

Хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Д. Н. Доржиев тус аймагай профсоюзай организацинуудай хүдэлмэри тухай райкомой бюро дээрэ элидхэбэ.

Совхозуудта, хүдөө ажахын бэшэ эмхи зургаануудта 33 местком, 22 бүлэг хүдэлнэ. Т[...] щье тэдэнэй хүдэлмэри [...] хангалтагүй байһаар. Аймаг[...] дөө ажахы дээрэ 3000 [...] ажалшад хүдэлдэг. [...] 2600 гараниинь профсоюз[...] шуүд юм. Энэмнай нилээ[...] хүсэн.

Профсоюзай эхин орга[...]нуудай хүдэлмэрие һэр[...] совхозуудай, отделенинү[...] сэб, уялгаа бэелүүлхэ, [...]на ажаһуудалай хэрэг һай[...]ха хэрэгтэ тэдэниие эд[...]гээр хабаадуулалсаха шуха[...]жэ профсоюзай райкомо[...] дурадхаба.

Ж. БАДМА[...]

Улаан-Үдын «Теплоприбор» заводой коллектив В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай.

Эндэ түрүүшүүл олон. Тэдэнэй нэгэн слесарь-хабсаргагша Валентина Григорьева үрэ ехэтэйгээр хүдэлнэ. Комсомол басаган дүй дүршэлөөр баян болонхой. Орёо оньһон приборнуудые хабсаргаха даабаряа үдэр бүри 115 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Григорьева.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ОРОЛДОСОТОЙ МАЛШАН

Ахын аймагай «50 лет Октября» колхоздо ажалдаа эрхим амжалта туйладаг түрүү малшад олон юм. Тэдэнэй нэгэн залуу коммунист Антон Гомбоев үнгэрһэн һафада шахан таргалуулхаар даажа абаһан бүлэг һарлагуудайнгаа шэгнүүрые суудхэдээ дунда зэргээр 800—900 граммаар нэмээһэн байгаа.

Мүнөө энэ нүхэрэймнай даагаг гүүртэ тунга ноготой, тунгалаг уһатай хадын бэлшээридэ гараад, зунай бэлшээриин 100 үдэртэ малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые 100 килограммаар нэмэхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдон ажаллана.

П. ЖУЖАЕВ.

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ—УЛАМ ЕХЭ[...]

Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй нэгэн Александр Леонидович Мельников табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь холо урид дүүргээд, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой хүрэтэр хоёр табан жэлэй даабари дүүргэхэ уялга абаһан. Заводоймнай олон түрүүшүүл токарь Мельниковэй үүсхэлые халуунаар дэмжээ.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, даабариһаа гадуур ехэ продукци үйлэдбэрилхэ гэжэ олон хүндэлмэришэд оролдожо байна. Энэ мүрысөөндэ оролсоһон шудхалаашан Василий Андреевич Афанасьев, шудхалаа хэдэг цехэй түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн Татьяна Николаевна Соколова табан жэлэй даабари дүүргэһэн тухай элидхээ. Заводой 40 гаран түрүүшүүл табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь ходо урид дүүргэнхэй.

Олон хүдэлмэришэдэй эршэтэй шангаар ажаллажа байһанай ашаар завод элдэб янзын приборнуудые бүтээхэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Байгша оной таба һарын даабари[...] 94 мянган түхэригэй прибор худалдаг[...] онойхитой сасуулбал, энэ жэлдэ 400 мян[...]ригэй прибор ехээр бүтээхэ, ажалай бүтэ[...]лүүлхэ, гүрэндэ олзо оруулха талаар [...] уялга бодото дээрээ дүүргэгдэ[...] байнхай[...] һара соо даабариһаа гадуур [...] мянган [...] продукци үйлэдбэрилэгдөө. А[...] бүтээс[...]цөнтээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалһан ба[...] мүнөө 15,2 процентээр дээшэлһэн байна.

Прибор бүтээлгын, механическа, шудха[...] цехүүдэй коллективүүд хахад жэлэйнгээ [...] болзорһоонь 10—15 хоногоор уридшалан [...] зорилго урдаа табинхай. Хэлэһэн үгэдө[...] абаһан уялга дүүргэхэ гэжэ хүн бүхэн ор[...]

К. МОСКОВ[...]

«Теплоприбор» заводой ажалай, хүлһэнэй таһагай нач[...]

Манай хөөрэлдөөн

УҺАЛХА, ҮШӨӨ ДАХИН УҺАЛХА

Һая наашадаа үзэгдөөгүй гангаги хуурай хабар болоод, мүн зунай эхин һара — июнь соо олонхи нютагуудта дуһалшье бороо ороогүй, газарай хүрьһэ ехээр хатажа, ургамал ногооной ургасада бэрхэтэйхэн байдал тохёолдуулба.

Эгээл тиимэһээ мүнөө сабшалан, тарянай газар, бэлшээри уһалха, шиг нойтоор хангахын тула бүхы арга боломжо хэрэглэхэ шухала. Илангаяа бага, ехэшье гол горходой, нуур сөөрэмүүдэй уһые аргатайл газартань хаажа, тогтоожо, уһанай ябахаар лэ газартань һубаг, ханаабуудые татажа, шадаал һаа ехэ сабшалан, тарялан, бэлшээри ундалуулхые оролдохо байна. Тэрэшэлэн бүлүүр станцинуудые, уһа сасан хаядаг тусхай түхеэрэлгэнүүдые минута, часшье миин байлгангүй хүдэлгэхэ хэрэгтэй.

Бидэ зарим ажахынуудай мэргэжэлтэдтэй телефоноор хөөрэлдэхэдөө, газараа хэр зэргээр уһалжа байһан тухайгаа хэлэжэ үгэхыень гуйгаабди.

Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой агроном Р. Э. РАНЖУРОВ:

— Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада манай совхозой луговодууд уһэ ногооной элбэг ехэ ургаса абалат болонхой. Жэшээнь, нёдондо бүхы сабшалан дээрэһээ гектарай дунда зэргээр 22 центнер уһэ абаа һэн.

Луговодууднай сабшалан дээрэхи бүхы хүдэлмэреэ тогтомол болзор соо, тусхай түсэбэй ёһоор хэдэг гээшэ. Тиигэбэшье мүнөө сагай уларилай нимэ орёо бэрхэтэй байдалай тохёолдоод байхада, урид табигдаһан түсэбөө, хэхэ хүдэлмэриингөө хэмжээ, болзорые хубилгажа, гол горходой уһые гамнангүйгөөр сабшалан дээрээл гаргаха гэжэ оролдонобди.

Бүри хабар эртэ байхада луговодууднай сабшалан дээрээ гараа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо 18 луговодууд нэгэшье үдэр һамнангүй хүдэлжэ байна. Бүхыдөө уһалагдадаг 2000 гектар сабшалангай 1897 гектарынь уһалагдаа. Тиихэдэ хоёр бүлүүр станцинуудай хабар эртэнһээ хойшо үдэр, һүнигүй шахуу хүдэлгэдэжэ, 450 га газар ундалуулагдаба.

Дүршэл шадабари ехэтэй, үнэн шударгы луговодууд Иван Филимонович Серебрянников, Базар Чагдуров гэгшэд олондо ёһотойл жэшээ болохоор ажаллана. Баян-Булаг гэжэ газартахи сабшалангые олон жэлдэ даажа байдаг бэрхэ луговод Базар Чагдуров мүнөө 82 гектар газараа нэгэ дахин уһалжа дүүргээд, һаяар хоёрдохёо ундалуулхаяа гарахань. Энэ жэлдэ тэрэ бүхы сабшалан дээрэһээ гектарай 40 центнерһээ бага бэшэ уһэ абаха зорилготой.

Манай совхозойхид ган гасуур, бэрхэтэй зун боложо байбашье һаань, шэбхэ, уһан, оролдолго гурбанай хүсөөр бүхы сабшалан дээрэһээ гектарай 20 центнерһээ бага бэшэ уһэ абахын түлөө тэмсэхэнь.

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой главна агроном В. Б. БАЛЬЖИНОВ:

— Һайнаар үтэгжүүлээд, хүрьһэнэй нэбтэртэр, садатарнь уһалагдаһан сабшаланда энэ ган гасууршье ехэ аймшагтай бэшэ. Жэшээлхэдэ, хабарһаа хойшо хоёр дахин һайса уһалагдаһан газарай ногоон мүнөө яһала үдхэноор, үндэрөөршье ургаад, ургэлжэ нэмжын. үнгын сэсэгээр бүрхөөгдэнхэй, хүнэй нюдэ баясуулна.

Илангаяа ажалша бэрхэ луговодууд Михаил Мордвин, Гомбо Аюшеев, Николай Мордвин, үнинэй луговод-пенсидэ гараһан үбгэн Амгалан Балатанов болон бусадай даадаг Алтан, Манжа, Шэнэ-Зам, Центр гэхэ мэтэ газарнуудай сабшалангай ногоон бурищье һайн.

Мүнөө үедэ сабшалан уһалалгада үдэр бүри 30 гаран луговодууд хүдэлнэ. Үшөө хоёр бүлүүр станци бэһал удэр, һүнигүй сабшалан, бэлшээри дээрэ уһа гаргана. Июниин 19-нэй мэдээгээр уһалагдаха аргатай 1800 гектар сабшалан хуу нэгэ дахин уһалагдаад, зариманиинь хоёрдохёо ундалуулагдажа байна.

Имэ хуурай уларилтай үедэ зарим гол горходой уһанай бага боложо, уһалхада хаанашье хүртэхэгүй байһаншье хараада абан, хабартаа хүн зониие, машина, техникэ олоор гаргаад, 3 үдэр воскресник хэжэ, налхи намагһаа ута ханааб шэнээр татааби. Мүнөө тэрээгээрнай уһан таһалгаряагүй ябажа, горитой газар ундалуулна.

Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой главна агроном О. С. ДАНИЛОВ:

— Дэрэстэй нютагай газарай хүрьһэн ехэнхидээ элһэлиг, шуулуутай. Һайсал уһалаагүй һаа, илангаяа иигэжэ наранай тэнсэлгүйгөөр шаража, хуурайгаар һалхилжа, хүрьһэ ехээр хатажа байхадань эндэһээ һайн ургаса гараха гэжэ найдахань бэрхэтэй.

Нёдондо манай совхозойхид Зэдэ гол дээрэ багашаг хаалта, даамба шулуугаар барижа, уһыень өөдэнь үргөөд, тэндэнь бүлүүр станци тодхоо һэн. Тиигэжэ уһан тусхай хоолойнуудаар өөдөө түригдэн гаража, тэндэһээ саашаа һубаг, ханаабаар урдаад, дээрэ газарай 200 га тарялан ундалуулдаг болоо.

Байгша ондо тэрэнэйнгээ 35 гектартань куузику тарябди. Мүн үшөө 120 гектар дээрэнь кукуруза ургуулагдаха юм. Энэ тарялан дээрэ бэрхэ механизаторнууд А. Сокольников, Д. Цыбенов, А. Слуцкий, Х. Зайнудинов гэгшэд хүдэлнэ.

ТҮРҮҮ ГАХАЙШАДАЙ[...]

Сэлэнгын аймагай [...] нэрэмжэтэ колхозой га[...] Фекла Михайловна Тр[...] фермэдэ ерэжэ хүдэл[...] мэшье үни болоогүй. [...] үнгэрһэн жэлнүүдэй ду[...] хаража үзэхэдэ, Фекла [...]ловна ажахын эрхим г[...]дай нэгэн боложо ш[...] байна.

Мяха элбэгжүүлхэ [...] сөөндэ нүхэр Трифоно[...] хитэйгээр оролсожо, [...] абаһан гахайнуудайн[...] рууһалгые шадамар [...] эмхидхэжэ, ажалдаа [...] дүн туйлана. Мүнөө [...] абаһан поршоонхонуу[...] загүйгөөр түлжүүлжэ, [...] бүриин шэгнүүрые с[...] дунда зэргээр 460 г[...] нэмээдэг байна,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ф. [...]фонова.

К. ГАБАЕВА[...]

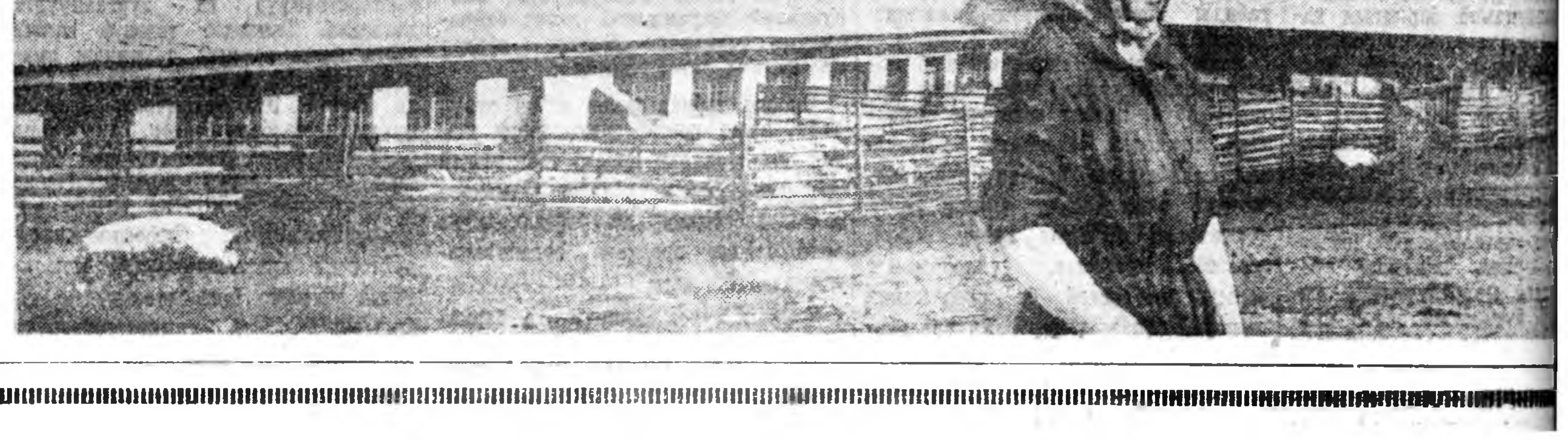

БААТАРТА ЗОРЮУЛАГДАНА

Москвагай скульптор Н. А. Конгисер Даманска аралай баатар, Советскэ Союзай Герой, капитан Виталий Бубениэй скульптурна портредые бүтээжэ байна.

Зураг дээрэ: скульпторай мастерской соо.

ТАСС-ай фото.

ИЛЬИЧТЭЙ УУЛЗАҺАН БААТАР

рэгтэ зорюулаа гэжэ ойлгонобди.

Энэ гэртэ Сүхэ-Баатар жэлэй туршада. ото байгаагүй, харин революционно хэрэгээрэа һуурин нютагуудаар аяншалха үедөө нюусаар байһан юм. Тиигэхэ үедөө марксист-ленинецүүдтэй уулзажа, саашанхи хараа шэглэл тухайдаа нүхэд мэтэ хөөрэлдэһэн намтартай.

Эндэ экспонадууд тиимэшье олон бэшэ. Гэбэшье Монголой Арадай революционно партиие байгуулагшын хубисхалай ажал ябуулгынь нэгэ шататай дүтөөр танилсанабди.

Экспонадууд, экспонадууд... Сүхэ-Баатарай балшар бага, эдир наһые гэршэлһэн фото-документнүүд эндэ табяатай. Зэрэлгээтэ талын дунда ори гансаархана орбойходоһон урданай һэеы гэр харагдана. «Сүхэ-Баатар нимэ һэеы гэр соо түрэһэн, ажаһууһан» гэжэ доронь бэшээтэй. Огторгойн хаяа өөдэ

...город болон нютаг һуурин ...онсо өөрын намтартай бай...ро шадарай хада уулануу...нуга тохойнуудаар гү, али ...удамжануудаар сэнгэн яба...атагүй нэгэ юумэнтэй дай..., тэрэнэй удха узуурые ...дуран хүрэдэг. Жэшээнь, ...олонхи гудамжанууд ...дэлгэр Совет оронойманай ...нягта холбоотой юм.

...сүлөөгэй түлөө амн бэеэ ...гүй тэмсэһэн революцио..., бүмбэрсэг дэлхэйдэ ал... элитэ эрдэмтэд эндэ ...ан намтартай. Хизаар оро...ижэлгын музей, мэдээжэ рэ...онерүүдэй нэрые м...хэл...амжанууд болон хүшөөнүүд ...өөшье олон. Дурасхаалта ...дые хүнүүд хёрхоор ха...жа, ариг сэбэрээр барижа ...а гадна, саг үргэлжэ баглаа ...дые табидаг заншалтай.

...зоной олоор ябадаг дурас... газарнуудай нэгэн Сүхэ...ай гэр-музей болоно. Гряз...орхоной зүүн эрьеһээ сэхэ ...үгсэһэн Горнозерентуйска ...адэ жаахан модон гэр оршо... гэрэй хажууда хүнүүд ...ри олоор суглардаг, бүхы ...ь һонирхон харадаг, хара...айдаа өөһэд хоорондоо хөө...г юм. «1920—1921 онуу...голын ард түмнии удирдагч ...ар энэ байшинд нууцаар

сууж байжээ» гэжэ гэрэй газаа талада монголоор бэшээтэй. Монголоор уншажа шадахагүй хүнүүд ородоор уншана.

Хүлгөөтэйхэн хорёод онуудай дүлэтэ үдэрнүүдые үндэр наһатайшуул һанана ёһотой. Граждан дайнай, гадаадын оронуудай эзэрхэг түримхэйшүүлэй добтолгын, дотоодын дайсадай аашалалдаһан үе саг. Эгээл энэ үедэ Монголой арадай вождь Сүхэ-Баатар Хяагтада нюусаар байжа, революционно ажал ябуулгаяа үргэлжэлүүлһэн. Владимир Ильичэй мүндэлһэн Коммунис партиин үйэн сэхэ түлөөлэгшэдтэй холбоо харилсаа байгуулжа, Монголой арад түмэнние дарлалтаһаа сүлөөлхэ тухайда ухаан сэдьхэлээ гүйлгэжэ байгаа бшуу. Уданшьегүй Монголдо Сүхэ-Баатарай ударидалга доро хубисхал болоно. үгытэй ядуу арад зон эрхэ сүлөөтэй болоо һэн.

Сүхэ-Баатарай гэр-музейн хашаа соо томо гэгшын хүшөө-памятник табяатай. «Монголой арадай вождь Сүхэ-Баатарта — Хяагта хотын ажалшадһаа» гэжэ уншанабди. Дээрэхэнэнь Сүхэ-Баатарай дүрэ һиилэгдэнхэй. Холо руу анхаралтайгаар шэртэһэн сэлмэг һайхан харасыень адаглан шэртэхэдээ, энэ хүн балшар бага наһанһаа арад түмэнэй хүшэр ядаруу байдал һайн мэдэхэ, тиимэһээ бүхы ами бэеэ эрхэ сүлөөгэй нангин хэ-

анхаралтайгаар шэртэһэн эдир хүбүүн зогсоно. Сэлмэг һайхан харасань хүн зониие тэмсэл тээшэ, эрхэ сүлөө тээшэ уряалһан түхэлтэй. Теэд энэ хараса үгытэйшүүлэй зүрхэ сэдьхэлые дулаасуулжа, зол жаргал заяаха гүн гүнзэгы удхатай. Эмээл мори унаһан арбан дүрбэтэй хүбүүн һүрэг малай хойноһоо харайлгана. «Арбан дүрбэ наһатайһаа Үртэн-Мандалда мал адуулжа, ажабайдалайнгаа замые эхилһэн юм» гэжэ доронь бэшээтэй.

Эндэ табигдаһан фотодокументнүүд Сүхэ-Баатарай революционно ажал ябуулгые тобойсо гэршэлнэ. Монголой Арадай революционно партиин нэгэдэхи съезд 1921 оной мартын нэгэндэ Хяагта хотодо болоһон. Съездын болоһон гэр Ленинэй гудамжаар оршодог. Энэ гэрэй хажуугаар гараашад эрхэ бэшэ зогсодог заншалтай.

— Хүнүүд оройдоо таһалданагүй. Республикын зүг бүхэнһөө ерэгшэд эндэ заатагүй ородог. Мүн хүршэ область болон хизаарһаа айлшалжа ерэһэн хүнүүд һонирходог,— гэжэ гэр-музейн харуулшан Пагма Линхоева хөөрэнэ.

Экспонадуудые анхаралтайгаар саашадань хараха үедэмнай Захааминай гурбадахи һургуулиин үхибүүд олоор орожо, харгышалжа

ябаһан багшаһаань Сүхэ-Баатар тухай элдэбын асуудалнуудые һуража һалабагүй.

— Экспонадуудтай танилсагты, тиигээд харaһан үзэһэн тухайдаа хөөрэлдэхэбди, — гэжэ багшань аятайханаар хэлэбэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, Сүхэ-Баатар бүлэг нүхэдтэйгөө 1921 оной ноябрь һарада Москва ерэжэ, В. И. Ленинтэй уулзаһан, Эхэ оронойнгоо хуби заяан тухай хани халуунаар хөөрэлдэһэн байна.

Совет гүрэнэй удаа монгол арад Эхэ орондоо социализм байгуулжа захалаа бэлэй. Тиимэһээ совет болон монгол арадууд өөр хоорондоо хани халуунаар нүхэсэдэг, бэе бэедээ аха дүүгэй туһаламжа үзүүлдэг алдартай. Хани харилсаанай документые анха түрүүн В. И. Ленин Сүхэ-Баатар хоёр гараа табижа баталһан.

Нэгэ фото-зураг хүнүүдэй анхарал эзэлүүдгүй татана. «Сүхэ-Баатарай толгойлһон Монголой делегациин РСФСР-эй гадаадын хэрэгүүдэй арадай комиссариадай түлөөлэгшэдтэй уулзалга» гэжэ доронь уншанабди. Түлөөлэгшэдэй дунда Нестор Каландаришвили, М. Н. Ербанов болон бусад бии.

Монголой Арадай революционно партиин вождь Сүхэ-Баатарай гэр-музейдэ хүнүүд үдэр бүри олоор орожо, революционно ажал ябуулгатайнь дүтөөр танилсажа байдаг. Гадна Сүхэ-Баатартай уулзаһан гү, али сугтаа хүдэлһэн нүхэдтэйнь мүн баһа танилсаха аргатай. Жэшээнь, Монголой Арадай Республикада коминтернын түлөөлэгшэ байһан М. И. Амагаев, Алас-Дурна зүгэй республикын арадай революционно армиин Троицкосавскын нэгэдэхи батальоной адъютант И. А. Чирков, барон Унгерныи бандые үгы хэлсэһэн И. Я. Смирнов болон С. Ф. Волосатов, 1922 онһоо КПСС-эй гэшүүн П. Н. Эдниг гэгшэд Сүхэ-Баатартай уулзаһан, хани халуунаар хөөрэлдэһэн байна.

Модон табсан, ташуур буу, һэлмэ, хүрзэ, дурамбай гэхэ мэтын зүйлнүүдые анхаран харахадаа, хорёод онуудай хүлгөөтэ үе сагые эрхэ бэшэ һананабди. Эрхэ сүлөөтэ байдал өөрөө айлшалжа ерээгүй, харин тэрэнэй түлөө Сүхэ-Баатар шэнги үнэн сэхэ марксист-ленинецүүд ами бэеэ хайрлангүй тэмсээ бшуу.

М. ОСОДОЕВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сүхэ-Баатарай гэр-музей.

А. НИМАЕВАЙ фото.

ЯНШАЛГАДА НХАРАЛАА АНДУУЛАЯ

...ан манай ороной 79 рес...а, хизаар болон областьнуу...лөөлэгшэд Оренбург хотодо ...жа, ВЛКСМ-эй ЦК-гай үн... зүблөөндэ хабаадаба. ...совет арадай революцион...шалхы ба ажалай алдарта ...удаар аяншалгые тон зү...аша туһатайгаар эрхилхэ ...дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдэһэн

...зүблөөн дээрэ табигдаһан ...нууд В. И. Ленинэй түрэ...00 жэлэй ойн бэлэдхэлэй ...эритэй нягта холбоотой

...онэй шухала үедэ соёл ... хүдэлмэридэ онсо анха...ндуулагдажа, хаа-хаанагүй ...дэлмэри гүнзэгы удха ша...аар, олон янзаар, һонир...гоор үнтэргэгдэхэ ёһотой ...дэ хэлсэгдээ. Сурталай хү... арад зоной, илангаяа ма...аан — залуу үетэнэй дун...һалгаряагүйгөөр ябуулха ...нь лаб тай. Эхэ орондоо, ... хэрэгтэ, түрэл партидаа ...сэхээр — коммунис ёһоор ...хүн бүхэнние хүмүүжүүл...э манай нангин уялга бо... юм.

...түрүүн, залуу үетэнние зү...хүмүүжүүлгэдэ манай баа... арадай революционно, дай...ба ажалай ёһо заншал тон ... нүлөө үзүүлдэгынь бул...ээдээжэ. Харин түүхэтэ га...аяншалга нимэ ёһо занша... хубинь боложо үгэдэг.

...талаар манай бүхы орон до...улэй дүрбэн жэлэй турша ...итой хүдэлмэри хэглэһэн

...айманай республикада ре...онно, дайшалхы удха ша... 300 гаран нангин газар... юм. Имэ газарнуудаар ...а һайнаар эмхидхэжэ, за...ые, һургуулиин үхибүү...оронойнгоо габьяата түү...шэн зоригтой хүнүүдэй ...ай танилсуулжа байгаа ... һайн һэн.

...ороноо хамгаалгын дайн...ан баатарнуудта зорюулан ...ан хүшөөнүүд мүнөө ню...дэ шахуу бодхоогдонхой. ...нютагуудта имэ хү... баригдажа бэлэн болоод ...оо орхигдошодогынь тон .... Тэдэнние тойруулжа

зохидоор сэсэрлиг таряад, саг үргэлжэ нарин нягтаар харууһалжа байхадаа, оронойнгоо баатар хүбүүдэй дурасхаал нангинаар сахижа ябаһанаа харуулна гээшэлди.

Аяншалга тухай хэлэбэл, манай республика дотор тиимэшье ехэ хүдэлмэри хэгдээгүй байха.

Нёдондо Улаан-Үдын авиационно заводой залуушуул мэдээжэ революционер Нестор Каландаришвилиин ябаһан дайшалхы газарнуудаар аяншалжа, нилээд олон юумэ мэдэжэ абаһан байна. Тэдэнэр дүлэтэ революционерэй намтартай танилсахаһаа гадна, мүн Буряад республикын анха түрүүшынхеэ тогтоһон тухай, залуу Эхэ оронойнгоо дабажа гараһан бэрхэшээлнүүд тухай тон һайнаар мэдэжэ абаа ха юм.

Революционно, дайшалхы ёһо заншалаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар Кабанскын аймагай Каменскын дунда һургуулида ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдадаг. Эдэбхитэдэй нэгэн, түүхэ заадаг багша нүхэр Кожевин үхибүүдтэеэ хамта аяншалгада гарадаг, элдэб һонирхолтой баримтануудые суглуулдаг, граждан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшадтай ходо бэшэлсэжэ, уулзажа байдаг.

Мүн республикымнай нилээд олон хүбүүд, басагад Ильичэй түрэһэн нютаг — Ульяновск хотоор аяншална.

Имэ жэшээнүүдые харуулха болоо һаа, яһалашье олон гээшэ. Зүгөөр хүмүүжүүлгын энэ шухала талые үшөөл һайжаруулхын тула колхоз, совхозуудай, предприяти, аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд тэрээндэ онсо анхаралаа хандуулха ёһотой.

Нэн түрүүн, комсомолой райком бүхэндэ аяншалгын штаб байгуулха шухала. Энэ штабта ДОСААФ-ай, райОНО-гой, военкомадай түлөөлэгшэдэй оролсобол зохисотой гэжэ һанагдана.

Совет арадай революционно. дайшалхы ба ажалай алдарта газарнуудаар аяншалгые зүбөөр эмхидхэбэл, залуушуулые зүбөөр хүмүүжүүлгэдэ ушаргүй ехэ нүлөө үзүүлхэл.

Д. ЦЫРЕМПИЛОН,
ВЛКСМ-эй обкомой дэргэдэхи бүхэсоюзна аяншалгын штабай начальник.

ТОБШОХОНООР

Һүүлэй жэлнүүдтэ Буряадаймнай ниислэл Улаан-Үдэдэ агитталмайнууд олошоржо байнхай.

Һаяхан набша намаагаар бүрхөөгдэһэн үргэн салуу Карл Марксын нэрэмжэтэ сэсэрлигэй 23-дахи байшангай дэргэдэ үшөө нэгэ агитталмай нээгдээ. Эндэ политическэ болон научна эрдэм тараахэ бүлгэмэй гэшүүн Дырхеев «Мүнөөнэй уласхоорондын байдал», мүн Москвада үнгэрэгдэһэн коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөн тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ, сугларагшадые ехэтэ һонирхуулһан байна.

Д. КОЛМАКОВ.

Комсомол басаган Татьяна Анчикова Хара-Хужар һууринай хүдөөгэй библиотекэдэ хүдэлһөөр тиимэшье үни болоогүй. Энэ нүхэрнай библиотекые даажа абамсаараа, тооһо шоройдо дарагдашаһан номуудые аятайханаар ябталжа, уншалгынгаа залые гоё һайханаар шэмэглэһэн, элдэб һонин хөөрэлдөөнүүдые, уншагшадай зүблөөнүүдые үнгэргэхэ түсэб зохёоһон бэлэй.

Мүнөө Таня басаган ажахынгаа гүүртэ, отаранууддаар нүүдэл 13 библиотечкэнүүдые эмхидхэһэн юм. Мүн улаан булангуудыень уряа лозунгнуудаар, агуу багша В. И. Ленинэй ажабайдалые харуулһан гоё һайхан фото-зурагтай стенднүүдээр шэмэглэһэн байна.

— Һаядаа бидэ хүдөөгэйнгөө клуб соо «Ленин ба комсомол» гэһэн темэтэй залуу уншагшадта зорюулагдаһан үдэшэ үнгэргэхөөр хараалнабди,—гээд, тэрэ мэдүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: библиотекарь Татьяна Анчикова малшан Михаил Антиновта шэнэ номой удхые тобшолон хөөрэнэ.

П. ЖУЖАЕВ.
Ахын аймагай «Коммунизм» колхоз.

ЭРХИМ РАДИООПЕРАТОР

Зоя Александровна Мельникова Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станциин эгээл үнинэй радиооператорнуудай нэгэн юм. Аяар бүри 1936 оной намар тусхай курс түгэсхэһэн Зоя басаган республикынгаа ниислэлэй хойто аймагуудые хангадаг таһагта хүдэлхөөр ерэһэн бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо мүнөө хүрэтэр таһалгаряагүй ажаллажа, нилээд дуй дүршэлтэй болонхой. Тиимэһээ Зоя Мельникова залуу радиооператорнуудта ходоодоо зүбшэл заабари үгэжэ, ажалдань али болохоор туһалжа байдаг заншалтай.

Мүнөө энэ нүхэрнай таби гара наһатай болобошье һаа, урданайхидаа адли солбон шуран заңдаа.

— Манай Зоя ёһотойл ажалша бэрхэ хүн, Юрэдөө эндэ хүдэлхэһөө хойшо мүнөө хүрэтэр һургаһан шабинарыень тоолохо болоо һаа, урдань ортохогүй юм бэшэ гү?—гээд, хамта хүдэлдэг нүхэдынь нэгэн дууугаар хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зоя Александровна Мельникова.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ШЭНЭ НОМ

Буряадай номой хэблэл һаяхан Социалис Ажалай Герой Цокто Номтоевич Номтоевой шэлэгдэмэл зохёолнуудые нэгэ ном соо согсолон, буряад хэлэн дээрэ 3000 хэһэгээр хэблэн гаргажа, уншагшадта бэлэглэбэ.

Шэлэгдэмэл энэ зохёолнуудай согсолго соо 1929 онһоо мүнөө үе хүрэтэр бэшэгдэһэн зохёолнуудай дээжэнь оронхой.

Ц. АХАНОВ.

ТҮРЭЛХИДЭЙ НЭГЭ СУГЛААНАЙ ҺҮҮЛЭЭР

Багшанар һурагшанарайнгаа түрэлхидтэй уулзаха, хани халуунаар хөөрэлдэхэ гэжэ хэды оролдодог гээшэб! «Мүнөө үдэшэ 7 часта түрэлхидэй суглаан өөрымнай класс соо болохо. Гэртэхиндээ дуулгаарайгты» гэжэ багшынгаа хэлэхэдэ. үхибүүд эхэ, эсэгэдээ, үгышье һаа эгэшэ, ахадаа дуулгадаг. «Суглаандамнай ошыт», — гэжэ түрэлхидтөө амар заяа үзүүлдэггүй. Тинхэдэнь һайн үхибүүдэй гэртэхин ошохо, бэшэниинь элдэб шалтаг олоод, ерэнгүй байшадаг ябадалтай хэдэн жэлэй турша соо оло дахин лэ ушарһан байхаб. Юундэ тиигэнэ гээшэб? Үхибүүдэйнгээ муугаар һураха, тоомгүй ябадал гаргаха бүринь лэ түрэлхид һонирхохо, багшанартайнь уулзахые оролдохо ёһотой бэшэ юм гү? Тиигээгүй һаа — үхибүүгээ хайша хэрэг орхижорхиһонтой адли болоно бшуу. Ямар гэртэхин тиигэхэ гээшэб? Теэд тиимэ ушарнуудай тохёолдодогынь гэмшэлтэй. Багшанар түрэлхидыел суглуулжа ядадаг. Һурагшанарай түрэл садандa багшанарай ошожо хөөрэлдэхэ гэхэдэ, тэдэнь хүдэлмэриин үедэ гэртээ байхагүй. Ажалдань ошохо гэхэдээ, сүлөө саг өөртэнь олдохогүй. Үдэшэ бүри шахуу һургуулида суглаан гү, али политһуралсал, педсовет гү, али секциин хэшээл зарлагдаһан лэ байха. Хажуугаарнь үглөөдэрэйнгөө хэшээлэй түсэб табиха, һурагшадай дэбтэрнүүдые шалгаха хэрэгтэй. Тулюураар һурадаг шабинартаа хэшээлһээ гадуур зааха шухала. Хэды ехэ ажал бэ! Хэдыдээ амардаг хүнүүд бэ? Бү мэдэе. Теэд имэ сүлөөгүй байтарнь, хэрэгтэй һаа, гэртэм ерэжэ, намтай уулзуужан гэжэ һанаха түрэлхид бии гээшэ гү? Үшөөл бии гээшэ ха гэжэ һанамаар. Яахадааб гэхэдэ, классай түрэлхидэй суглаанда оройдоо 5—6. ехэдээл һаа арбаад хүн ерэдэг. Тиин гэһээ класс бүхэндэ 30 гаран, дүшөөд һурагшад бии байдаг ха. Тоомгүй, муу һурадаг үхибүүдэй гэртэхиние дуудахадаһшье ерэхэгүй. Тиин багшань тэдэниие хэзээшье харахагүй жэшээтэй болоно. Багша хайшаншье гэжэ һаа һурагшадай гэртэ ошожо, түрэлхидтэйнь хөөрэлдэхэ баатай болоно. бшуу.

Любовь Воронковагай «Эгэшэ» гэжэ ном соо Тамара Белокуровагай эхэ Антонида Андроновна багшын хүдэлмэриие оёдолшоной ажалтай жэшээд, басаганайнгаа багшада: «Минии оёдолшон намда плати оёходоо, «хайшан гэжэ оёхобиб, туһалыш намда» гээд ерэдэггүй, харин өөрөөл оёод асардаг, үхибүүдыемнай һургаһанайнгаа түлөө багша мүнгэ абана ха юм. Тиигээ хадаа һургахал ёһотой. Харин би хубсалуулнаб, хооллуулнаб. Хэрбээ басаганайм муугаар һураа һаа, та өөрөөл муу багша гээшэт» гэжэ харюусажархина.

Багшын хүдэлмэриие энээндэл адли мунхагаар ойлгодог түрэлхид мүнөө бии гээшэ гү? Түрэлхидэй суглаанда ерэжэ, үхибүүдэйнгээ һуралсал, журам тухай мэдэхые юундэ оролдоногүйб, хамһалсанагүйб? Али үхибүүдэйнгээ хуби заяан тухай һанаагаа зобоногүй гү? «Буряад үнэн» газетээр дамжуулан, энэ асуудалаар хөөрэлдөө хэхэ хүсэлтэйб.

Нэгэтэ Яруунын аймагай соёлой байшан соо Нарһатын дунда һургуулиин һурагшадай түрэлхидэй хамтын суглаан болоо һэн.

Һургуулиин директор Евгений Дориевич Цыдыпов ходол ямар нэгэн шэнэ юумэ һанаха, түрүү дуй дүршэлөө хубаалдаха, тэрэниие өөһэдтөө нэбтэрүүлхэ гэжэ һанаашалдаг хүн юм.

Мүнөөшье түрэлхидэйнгөө суглаае ондоохоноор эхилээ. Һурагшанарай хүсөөр бэлдэгдэһэн һонирхолтой концерт суглаанай эхилхын урдахана харуулаа.

Соёлой байшангай зал соо хүн зон дүүрэн, сүлөө һууришье үгы шахуу. Түрэлхидэй суглаанда зониие суглуулжа ядадаг багшанар миһэрэлдэн һууба. «Һурагшадай гэртэхиниие түрэлхидэй суглаанда иимэ аргаар суглуулха юм алтай» гээд тэдэнэр шэбшэнэ хэбэртэй.

Концерт эхилжэ, номернууд хойно хойноһоо һубариба. Һургуулиин хоорые соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэ Людмила Марковна Черепанова, багша Федор Федорович Виноградов гэгшэд хүтэлбэрилэн, хэдэн дуу гүйсэдхүүлбэ. СССР-эй арадуудай хэдэн хатар харуулба. Солонууд, дуэдүүд, шүлэгүүд һубариба.

Концертын һүүлээр түрэлхидэй суглаан эхилээ. Нарһатын һургуулиин директор Е. Д. Цыдыпов хүмүүжүүлгэ тухай һайн элидхэл хээд, һүүлээрнь үгэ хэлэлгэ болобо. Ендэртэ гараһан хүн бүхэн үнэн зүрхэнэй үгэнүүдые хэлээ.

Олон үхибүүдэй эхэ Мария Федоровна Черепанова өөһэдынгөө бүлын жэшээ дээрэһээ абажа, һонирхолтой, туһатайшье дурадхалнуудые оруулба. Нүхэр Черепановагай хэлэһэнэй һүүлээр түрэлхид удаа дараалан бодожо, хүмүүжүүлгын асуудалаар һанамжаяа хэлээ.

Тиимэ даа. Энэмнай үнэхөөрөө ехэл харюусалгатай асуудал. Гансашье түрэлхидтэ бэшэ, мүн бүхы зондо хабаатай асуудал болоно. Урдань үхибүүд аха хүниие хүндэлжэ, түбэгшөөжэ ябадаг байгаа. Буряад зон үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ тон зүбөөр хандадаг байһан. Жэшээлхэдэ, ямар нэгэ үбгэжөөл ондоо үхибүүнэй тоомоо таһархые гү, али ондоошье аяг гаргахые хараа һаа, «муугаар бү яба, иигэдэг, тиигэдэггүй юм» гэжэ хэлэхэһээ гадна, үгэ дуулаагүй һаань, хэһээжэрхидэг һэн гэлсэдэг. Харин мүнөө ондоо хүнэй хамааралсаа һаа, «Шамда юуштэб» гэжэ харюусажархихашье үхибүүд олдожо болохо. Энэнь хүмүүжүүлгын һулаар табяатай байһые гэршэлнэ.

Манай олонхи үхибүүдые тоомгүй, һургаалгүй, хүмүүжэлээр муу гэжэ болохогүй. Мүнөөнэй үхибүүд һүбэлгэн хурса, ойлгосо һайнтай, бүхы юумэ һонирходог, ерээдүйн ехэ хэрэг бүтээхэ ёһотойл үетэн ургажа ябана гээшэ. Иимэ үетэниие хүмүүжүүлхэ, һургаха зол хуби мүнөө сагай багшанарта тудаа бшуу. Тиимэһээ һуралсалай шэнэ программада орохо асуудал хаһа саг соогоо табигдаа. Иимэ шэнэ гуримаар мүнөөнэй үхибүүд һуражашье ядахагүй, тэдэнэй мэдэсэ тон үргэн болонхой. Иимэ үргэн мэдэсэтэй, һүбэлгэн хурса, түргэ мэргэн үхибүүдэй һуралсал болон хүмүүжэлые зүбөөр эмхидхэхэ шухала болоно.

«Бидэнэр багшанарһаа гол таһа түбэгшөөжэ ябагша һэмди, харин мүнөөнэй үхибүүд бүришье тоомгүй болошоо» гэһэн үгэнүүд хаа-яа дуулдадаг. Теэд мүнөөнэй үхибүүн үргэн мэдэсэтэй, олон юумэ һонирходог болоод, багшынгаа нэгэ багал тээлмэрдээ һаань, нэгэ бага һуладаа һаань, баһажа эхилдэг шуу.

Тэдэнтэй хэшээл үнгэргөөд дүүрэхэ бэшэ, харин хэшээлһээ гадуур хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй байна.

Түрэлхидэй энэ суглаан дээрэ хэлсэгдэһэн хүмүүжүүлгын асуудалаар халуун хөөрэлдөөн болоо гэжэ дээрэ тэмдэглээ һэмди. Теэд тиигэжэ журам заршам эбдэдэг үхибүүд тоотой аaб даа. Тэдэнэй гэртэхинтэй тусхай хүдэлмэри ябуулагдаха зэргэтэй. Черепанова Мария Фёдоровна өөрынгөө хүбүүн тухай иигэжэ хөөрэбэ:

— Хүбүүмни газаахи бишыхан гэр соо ороод, үгы болошодог болобо. Хойноһоонь ошожо, үүдыень татахадамни, шэбхэтэй. «Юундэ шэбхэдэбэш, нээгыш түргэн» гэхэдэмни, ойро зуура болоод, тэндээ юуншьеб хээд, үүдэеэ нээхэ. Орожо харахадам, юуншье байхагүй. «Эндэ ороод юу хэнэбши?» гэхэдэмни, «юушье хэнэгүйб» гээд харюусаха юм. Иигэжэ хойноһоонь мүрдэһэн мүшхэһэнэй һүүлээр нэгэтэ барибаб. Тэрэмни хахад метр ута буу дархалһан байгаа. «Энээгээр юу хэхэшни гээшэб?» гэхэдэмнай, «агнахаяа һанааб» гэжэ харюусаба.

— Юрэдөөл аймшагтай. Ойлгомторгүй аюул хэжэрхёо, һааш яахабибди. Һайн дээрээл үгы хэе, — гэжэ зэмэлээд, тэрэ бууень эсэгэтээ бута татажа хаябабди.— гэбэ.

Эгээл иигэжэ нюусаар хорюултай юумэ хэжэ байһан үхибүүд Пионернүүдэй байшандахи уран гартанай кружогто ябаа һаа. багшанарай хүтэлбэри доро ямар орёо модельнүүдые бүтээхэ һааб?! Ерээдүйн конструкторнууд замайнгаа эхи табиха һэн. Кружогуудые ёһотой һайнаар эмхидхэлгэдэ, шадаал һаа олон үхибүүдые, илангаяа тоомгүйшүүдые хабаадуулгада анхарал хандуулхаар болоо! Һүбэлгэн хурса үхибүүд тоомгүй байхаяа һанадаг. Зүб шэглэл үгөөгүй һаа, хаа-яа буруу харгыда орохоёо тэгүүлдэг.

Түрэлхидэй суглаанда хабаадаһан шофер Мишенко:

— Огородой эдеэ тариха бүри аргагүй байна: арай гэжэ эдеэшэмсээрнь, үхибүүд түйбэжэрхинэ. Огородойнгоо эдеэнэй болоод байхадань, нэгэтэ һүниин 12 саг болотор харууһалбаб. Тиигээд «юун үхибүүн мүнөө ябахаб даа» гэжэ һанаад гэртээ орожо унташабаб. Үглөөгүүр эртэ бодожо харахадам, грядкануудни дууһан түйбэгдэшэһэн байба. Тиихэдээ манай үхибүүд һүниин тэг үнгэртэр зайһан болоно, энээниие болюулха. үдэшын 9 сагһаа хойшо үхибүүдээ газаа табихаяа болихо ёһотойбди, — гэбэ.

Энэнь тон зүб. Һургуулиин үхибүүдэй 9 сагай сеансын кинодо ородогынь мэдээжэ. Теэд ямаршье хэмжээн абтадаггүй. Багшанаршье ээлжээгээр харууһалдаггүй байна. Таарахагүй кино һурагшадта харуулагдана.

Энэ суглаан дээрэ хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар тусхай тогтоол абтажа, саад, огород тариха, үхибүүдые 9 сагһаа хойшо газаа табихагүй гэһэн дурадхалнууд баталагдаба.

Хэрбээ түрэлхидэй эдэбхитэнгээр хабаадаагүй һаа, гансал һургуулиин, багшанарай хүсөөр хүмүүжүүлгын асуудалай урагшатайгаар шиидхэгдэжэ шадагдахагүйнь элитэ.

Эндэ түрэлхидэй комитедэй үүргэ ехэ. Хойшоо таталдадаг үхибүүдэйнгээ хүмүүжэлгэдэ ёһотой анхарал табидаггүй, багшанарай эрилтэ дүүргэдэггүй түрэлхидэй дунда энэ комитет тусхай хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй.

Хүндэтэ түрэлхид! Үхибүүдээ — өөрынгөөшье, бусадайшье үхибүүдые — хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр туһалалсаял!

Г. ДОРЖИЕВА,
һургуулиин түрэлхидэй комитедэй гэшүүн.

ШАЛГАЛТА ДҮҮРЭЭ

Улаан-Үдын соёл гэгээрэлэй һургуулида хүдөөгэй библиотекарьнүүд олоороо заочноор һурадаг юм. Һаяхан заочно таһагай 4-хи курсынхид шалгалтаяа барижа дүүргэбэ. Шалгалтын үедэ тэдэнэр һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа. Тэдэнэй тоодо Захааминай аймагай түбэй библиотекэһээ К. А. Ловцова, мүн тэрэл аймагай Зэдын комбинадай парткабинедэй библиотекарь, хорин долоон жэлэй туршада хүдэлжэ ябаһан А. И. Зуева, Түнхэнэй аймагай Галбайн библиотекын хүдэлмэрилэгшэ Ц. Ц. Маланханова болон бусад бии.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдөөгэй библиотекарьнүүд шалгалтын үедэ.

К. ГАБАЕВ.
Авторай фото.

„ЗЭДЫН АЙМАГАЙ СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ҮДЭР"

БАЯРТАЙ УУЛЗАТАРАА!

Зэдын аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүл республикынгаа ниислэл Улаан-Үдэдэ ерэхэдээ, Железнодорожно районой промышленна предприятинуудаар ябажа, түрүү ажалшадтай уулзаһан байна. Тэдэнэр хүдөө нютагуудайнгаа ямараар хүгжэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгөө. Һүүлшын жэлнүүдтэ аймагай колхоз, совхозууд дала гара мянган гектар шэнэ газар элдүүрилжэ, орооһо тарьяанай баян ургаса хуряадаг болоһон, жэлдээ миллионһоо үлүү пүүд тарьяа гүрэндөө тушаажа байдаг. Ниитын мал ажал хүгжэжэ, илангаяа хонидой тоо толгой олошоржо байна. Гансахан мүнөө жэлдэ аймагай ажахынууд 300 мянган хонитой болохоор хараална.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1). Зэдын аймагай айлшад Улаан-Үдын локомотивна деподо. 2). ЛВРЗ-гэй культурын байшан соо аймагай уран һайханай бүлгэм концерт харуулжа байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХОЁРДОХИЁО ЧЕМПИОН БОЛОБО

РИМ, июниин 19. (ТАСС). Зуун клеткэтэй хүлгэ дээрэ даамаар мүрысэхэдөө Советскэ Союзай суглуулагдамал команда Европын чемпион болобо. Италиин Больцано хотодо үнгэргэгдэһэн энэ уулзалга Европо түбиин түрүү һуури эзэлхын түлөө хоёрдохи мүрысөөн байба. Эндэшье совет даамшад илажа гараба гээшэ. Манай гроссмейстернүүд И. Куперман, А. Андрейко болон В. Щеголев уулзалга бүхэнөө илалтаар түгэсхэжэ, 14 очкотой болоо һэн. Һүүлшын уулзалгада СССР-эй суглуулагдамал команда Голландиин даамшадтай мүрысэхэдөө 2:1 тоотойгоор шүүгээ. Эндэ Андрейко Голландиин «нэгэдэхи номерой» гроссмейстер Сейбрандс гэгшэтэй, тиихэдэ Куперман Виерсма гэгшэтэй тэнсэһэн байна. Щеголев Варкевиссерые шүүгээ һэн.

12 очкотой болоһон голландиинхид хоёрдохи, тиихэдэ Швейцариинхид гурбадахи һуурида гараа. Тэдэнэр 10 очкотой.

Дурсагдагша мүрысөөндэ тэрэшэлэн Франциин, Чехословакиин, Бельгиин, Италиин болон Мона[...]кын оронуудай түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

МЭРГЭН

ЭРТЭ САГАЙ «эрын гурбан наадан» гээд монгол, буряад арадууд дэмы хэлсэдэггүй байһан ха. Бүхэ барилдаан, морн урилдаан, һур харбаан — эдэ гурбан наадые тиигэжэ нэрлээ бшуу.

Дашинима Эрдынеев бүри эхин һургуулида һуража байхадаа үетэн сасуутанаа бултыень хаядаг, бүхэ хүбүүн гэжэ нэрэшэһэн юм. Нээрэшье шүрбэһэлиг шамбай бэетэй, тэнхээгээр һайн; энэ хүбүүе удамарша багашуул диилэжэ ядахадаа тиигэжэ нэрлээ бэшэ, арга зали ехэтэйень ажаглаһан байгаа.

Нютагайнгаа наймадахи класс дүүргэөд байхадаа аймагай нааданда түрүүшынхеэ ошоо. Бүхэшүүлэй барилдахыень харахадаа заахан Дашинима амяа татан һонирхобо. Һур харбаан бүришье ехээр тэрэнэй һонюуша анхарал татаа.

Тэрэ жэл һур харбаагаар аймагай чемпионой соло абаһан Сэнхирээнтэй зэргэшэхэ, тэрээнһээ дутуугүй мэргэн болодог һаа гэжэ юундэшьеб Дашинимын ой ухаанда бүхөөр хадуугдаа бэлэй. Гэртээ ерээд лэ ном, годли түхеэржэ эхилээ. Харбажа туршадаг болоо. Мэргэнэй шадабари шудалха гэжэ оролдоо. Теэд 60 метрэй холо зайда табиһан бай харбажа, мэргэнээр онохо гээшэ тиимэшье хилбар хэрэг бэшэ байгаа.

Нютагтаа дунда һургуули гүгэсхөөд, Улаан-Үдын багшанарай институтда һуража захалаа. Эндэ спортивна гимнастикаар һонирхожо, уданшьегүй хоёрдохи разрядай программа дүүргэбэ. Нэгэтэ «Советский спорт» газетын хуудаһанда һур харбаагаар болоһон мүрысөөн тухай мэдээсэл уншаад, эзэлүүдгүй үнөөхи аймагай түбтэ болоһон найр наадан, Сэнхирээнэй мэргэн харбалга эли тодоор һанаандань ороо бэлэй. Энэ хадаа 1957 он, Москвада болоһон мүрысөөн.

Эртэ урдаһаа уг залгамжалжа ерэһэн урдын наадан — һур харбаагаар спортын мүрысөөнэй Москвада үнгэргэгдэдэг байһание һая мэдэһэн Дашинима Эрдынеев дахяад лэ үнөөхи ном годлёо барижа эхилбэ. Номой хүбшэргын тамшаалган, годлиин шэнхинээн тэрэнэй үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн боложо захалаа. Сэнхирээн мэргэн — мэргэн бэшэ, харин Буряадай чемпионууд Б-М. Доржиев, Д. Мункоев, Б. Бальчинов — эдэнэр лэ ёһотой мэргэн харбагшад байһанаа харуулба. Эдэнэрэйл жэшээгээр һуража, мэргэн шадабариинь халан абаха зорилго урдаа табиһан байна.

Һара, жэлнүүд һубарилдан үнгэрөө. Эбэр номой тамшааха, годли һомын шэнхинээн бүрил эршэдээ. Үдэр бүри һорилго. Мэргэнээ туршаха саг тулаа хэбэртэй.

РЕСПУБЛИКЫН дүшэн жэлэй ой. Буряадай 25 жэлэй нэрэмжэтэ стадион һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Олон үнгын тугууд үглөөнэй һэбшээндэ намилзана. Тэнгэри сэлмэг. Эндэ сугларһан олон зон хүхюутэй, хөөрэлдөөн, энеэдэн зугаа, дуу хүгжэмтэй нэгэдэн, гансал хүүехэ абяан соностоно. Стадионой баруун, зүүн талын хэдэн арбаад дабхаряа һууринуудта зэргэ хашаһан олон мянган хүн зон...

Буряад арадай хуушанай заншалта наадан — һур харбаан баяр ёһололой оршон байдалда нээгдэбэ. Стадионой хүхэ ногоон «олбог» дээрэ ном һуршаа дэлиһэн, үндэһэн буряад тэрлигтэй мэргэшүүл жагсабад. Буурал толгойтой үбгэд, багжатар шираг эрэшүүл, һахал ургаагүй залуушуул. Тэдэнэй дунда Дашинима Эрдынеев Баргажан нютагайнгаа мэргэшүүлтэй хамта зогсоно. Зүрхэнэйнь сохисо элихэнээр дуулдана. Иимэ ехэ нааданда түрүүшынхеэ оролсоһон Дашинима хөөрэһэн зүрхэеэ даража ядан, һанаа алдана, юундэшьеб холуур, дээгүүр хараашалаад байха дурань хүрэхэ юм.

Шэрүүн абаритай судьянар һуурияа эзэлбэд. Хинагшад зогсонхой. Урда жэлэй һур харбаанда эрхимлэжэ, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Улаан-Үдын аймагай колхозник Батажаб Бальчинов эбэр номоо тамшаалган мэргэн годлёо шэнхинүүлбэ. Мэргэшүүлэй тэмсээн захалаа. Харбаанай талмай дээрэ хоёр-хоёроороо зогсоһон мэргэшүүл удаа дараалан һомонуудаа эльгээнэ. Тэдэнэй номоо дэлин, шүрбэһэ шандааһаа шангадхан, шагаажа табиһан ута сагаан годлинууд зуралзан ниидэжэ, зэргэлүүлэн табиһан байе лус гэтэр тудахань урматай. Дэгэд гараһан годлинууд газар мүргэн халюухайдан, аяар холо хүрэтэр һолжорно. Тиигэһээр түрүүшын ээлжээнэй 30 хүн харбажа дүүргэбэ. Чемпион Батажаб Бальчинов 26 очкотой. Эрдынеевэй зүрхэнэй хөөрөөн бага зэргэ намдажа, мүрысөөнэй ябасын дүн мэдэхэдээ, юрэл тиимэшье «аюултай» бэшэ ха гэһэн согсололто өөртөө хээдхибэ. Удангүй тэрэнэй ээлжээн ерэжэ, харбалгын талмай дээрэ гараһаар удааншье шагаангүй номойнгоо хүбшэртэ годлиингоо булсууда хүрэтэр татаад табижархиба. Байн тэг дундахи дүрсые түгдэ сохёод гаршаба. Эрхим, хүбүүн, «бара-бара» гээд, дэргэдэнь байһан нютаган үбгэжөөл баярлаһандаа бахардан, хашхаржархёо бэлэй. Арбан очко — түрүүшын һомон. Һайн даа, юу хэлэхэб! Теэд заримашуул энээниень тушаан болоһон ушарал гэхысэ һанаһан байгаа. Гэбэшье һур харбаан дээрэ «халуун шулуу долёоһон», дүршэл шадабари һайтай хүнүүд Дашинимын мэргэн онолые тэрэ дары ойлгоо. Тэрэнэй дүн эрхим мэргэшүүлһээ дутуугүй байшоо. «Холые шэртэһэн хурса хүбүүн» гээд магтаха хүнүүд олон һэн.

УДААНЬ Кызыл хотодо болоһон Сибиринн арадуудай спартакиада дээрэ Дашинима Эрдынеев гаһар мэргэн байһанаа баталан харуулба. Анха түрүүн хаража гайхаһан мэргэн Сэнхирээнтэй зэргэшэн мүрысэжэ үзөөгүйшье һаа, тэрээнһээ, мүн бусадшье мэргэшүүлһээ доротохогүйл хаб гэжэ бэедээ найдадаг болонхой. Тэрэ үедэ республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ үшөө хүртөөгүйшье һаа, Дашинима Раднаевич — эрхим мэргэшүүлэй нэгэн гээд тоологдодог болоо һэн. Һорилгон, һорилгон... Бүхэсоюзна мүрысөөндэ бэеэ бэлдэхэ хэрэгтэй Мэргэн шадабарияа хурсадхаха!

1963 ондо Таллин хотодо һур харбалгаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаба. Тиихэдэл нүхэр Эрдынеев ёһотой спортын гоё, эрдэм техникын үндэһэн дээрэ хэгдэһэн ном һуршын тоног батажануудые үзэжэ танилсаа. Урдын элинсэг хулинсагуудаймнай баридаг ном һаадагаар холо ошогдохогүй юм байна гэдэгые ойлгожо абаа бэлэй. Тэндэһээ бужаса ерээд өөрынгөө түрэл нютаг — Хурамхаанайнгаа һургуулида һур харбалгаар секци эмхидхэжэ, спортдо дуратайшуулые үргэнөөр хабаадуулан, харбалгын эрдэмдэ үсэд шангаар һуралсажа эхилээ. Тэндэ эдэбхитэд Галина Эрдынеева, Эльвира Хышектуева, Владимир Хуриганов, Дамба Цынгеев болон бусад һургалсабад.

ЯХАДАЙ АССР-эй ниислэлдэ үнгэргэгдэһэн Сибиринн арадуудай спартакиада дээрэ Дашинима Раднаевич өөрынгөө шабинар Борис, Шура Будаевуудтай хамта хабаадажа, тус спарт[...]дын чемпионой нэрэ зэргэ аб[...] юм. Тиихэдэл Буряадаймнай [...] харбагшад түрүүшынхеэ Си[...] дотороо түрүүлжэ, алдар со[...] дуудуулһан байна.

Үшөө нэгэ һара үнгэрөөд ба[...]да, Дашинима Раднаевич өө[...]гөө эрхим шаби Борис Будае[...] холын замда — Москва мордо[...]лэй. Тэндэ Россин мэргэшүү[...] эрын нааданай зэбсэг ханхину[...] түрүү һууриин түлөө тэмсэ[...] гэнээр манай республикын [...] харбагшад өөһэдынгөө кома[...] шадамар капитанай ударидал[...]ро олон тоото ехын мүрысөө[...]тэ хабаадалсадаг болонхой.

ДАШИНИМА Раднаевич [...]дынеев 1965 ондо РСФС[...] чемпион гэһэн үндэр нэрэ со[...] хүртэһэн байна. Хойто жэл[...] удаа дараа туйлаһан эрхим а[...] тануудайнгаа түлөө СССР-эй с[...]тын мастер гэһэн хүндэтэ а[...] солодо хүртөө һэн. Һур харба[...] орон доторо болоһон ехын м[...] сөөнүүдтэ Дашинима Эрды[...] алтан, мүнгэн, бронзо меда[...] элитэ мэргэн харбагшад В[...] Сидорчук, Павел Новожилов б[...] бусадтай зэргэсэн, аһа мана [...] сэдэг болонхой. Виктор Сидо[...] хадаа дэлхэйн мэдээжэ мэргэ[...]жэ тоологдодог. Тэрэ 1966 [...] Джакартада үнгэргэгдэһэн А[...] «Ганефо» гэжэ ехэ нааданда [...]жа гараһан байна. Мүн тэрэл [...]дэ Европын оронуудай мүры[...]дэ Великобританиин, Чехос[...]киин, Польшын болон Скан[...]виин оронуудай мэргэшүүлые [...]жа, Европын чемпион гэһэн д[...] алдар солодо хүртэһэн юм.

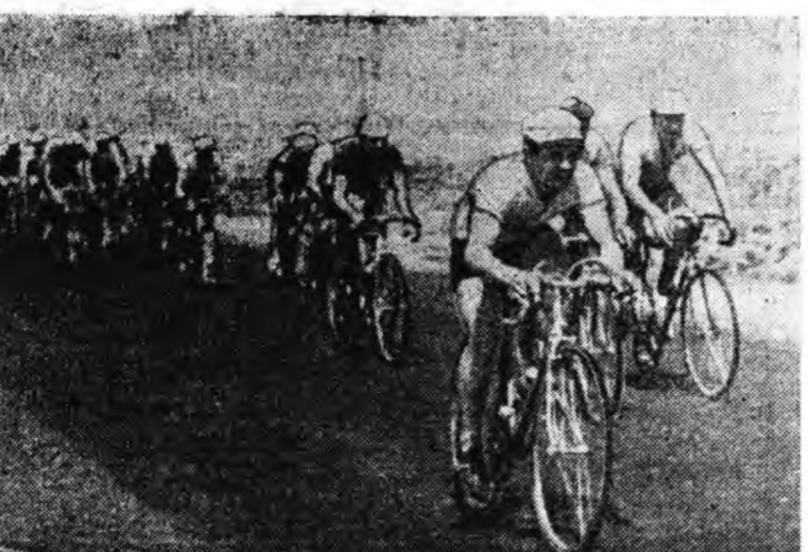
Зориг түгэлдэр тоти мэр[...] онолые абажа шадаһан, дару[...]тай буряад хүбүүн Дашиним[...] дынеев олохон хүшэр дабааг[...] өөрынгөө үсэд шанга оролд[...] гаталжа шадаа. Теэд энэмна[...] дэр хярын шобхо орой бэшэ. [...]та үндэрые абалга хүрэтэр [...] ехэ хүсэн, эрэлхэг зориг хэр[...]

Мүнөө жэл республика с[...] болон орон доторо үнгэрг[...] олон мүрысөөнүүдтэ буряада[...] гэшүүл хабаадалсаха. Үшөө [...]нань США-да болохо дэлхэй[...] харбагшадай ехэ мүрысөөн [...] мэргэние даллана.

Мэргэн солоо дуудуулһан Д[...]нима Раднаевич ганса өөр[...] габьяа бэдэрнэ бэшэ, арад[...] заншалта һайхан наадые респ[...]кынгаа олон түмэн ажал[...] дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхы[...]лөө шармайна гэжэ этигэнэ[...]

Б. САНДА[...]
Д. ЦЫБЕН[...]

«АЖАЛАЙ РЕЗЕРВЫНХИДЭЙ» ИЛАЛТ[...]

Улаан-Үдэһөө Хяагта, Мухар-Шэбэр тээшэ ошоһон харгынууд дээрэ һаяхан гурбан үдэрэй туршада велосипедээр урилдаанууд үнгэргэгдэбэ.

В. И. Ленинэй түрэһөөр алдарта 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан энэ мүрысөөн профсоюзуудай дүрбэдэхи спартакиадада хамаатай байгаа.

Нэн түрүүн эхэнэрнүүд хори модоной зайда урилдажа, «Ажалай резервнүүдэй» түлөөлэгшэ, спортын мастер Лидия Пермякова нэгэдэхи, тиихэдэ мүн лэ спортын мастер Галина Кащеева («Труд») хоёрдохи һууринуудые эзэлээ һэн.

Спортын мастер Николай Зайцев («Ажалай резервнүүд») мүнөө үедэ манай республикын эрэшүүлэй дунда эрхим велосипедист гэжэ алдаршанхай. Энэшье мүрысөөнэй 25 модоной зайда урилдахадаа тэрэ Буряадай АССР-эй профсоюзуудай чемпион болобо.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр командына түрүү һуури эзэлхын түлөө урилдаанууд үнгэргэгдөө. Тиигэжэ түрүүлэн эхэнэрнүүдэй командануд 25 модондо урилдаа. Стартын үгтэхэһөө эхилээд «Труд», «Буревестник», «Ажалай резервнүүдэй» командануд хоорондо илангаяа шанга тэмсэл эхилээ. Модо тухай зайн үлөөд байхада, Лидия Вежевич, Таня Пыхалова болон Лидия Пермякова гэгшэдһээ бүридэһэн «Ажалай резервнүүдэй» команда урагшаа ходоржо, бусадтаа хүсэгдэхэеэ болиһон байгаа. Тус команда 33 минута 15 секунда сагтайгаар түрүү һуурида гараа.

Тиихэдэ нэгэдэхи разрядтай Александра Степанова, спортын мастернууд Люба Карлова, Галина Кащеева гэгшэдһээ бүридэһэн «Труд» бүлгэмэй команда урилдаанай бүхы шахуу зайда хоёрдохи ябаһан аад, финиш дээрэ «Буревестнигэй» түлөөлэгшэдһөө секундаар гартажа, гурбадахи һуурида гараха баатай болоо һэн. Эндэ «Буревестник» бүлгэмэй команда 34 минута 04 секунда саг харуулһан байна.

Эрэшүүлэй дунда командна түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн 100 модоной зайда үнгэргэгдэһэн байна. Тэрээндэ хабаадагшадай дундаһаа «Ажалай резервнүүдэй», мүн «Спартак» бүлгэмэй спортсменүүдэй али нэгэниинь түрүүлхэ гээд этигэмээр бэлэй.

Урилдаашадай 75 модо зайе дабаад байхадань, дээрэ дурсагдагша командануудай али алиниинь гарахань гээшэб гэжэ хэлэхэнь тон бэрхэтэй болоод байгаа. Саашадаа үлэһэн 25 модондо «Ажалай резервнүүдэй» команда эли бодо һуларжа эхилээ. Харин спортын хүндэтэ мастер Щеглатов, спортын мастернууд Бердников, Минаев болон мастерта кандидат Бруднев гэгшэдһээ бүридэһэн «Спартак» бүлгэмэй команда ябадалаа аалидхангүй шахуу финишэ түрүүлжэ ерээ. Тэдэнэ[...] час 26 минута 51 секунда са[...]руулаа. Тиихэдэ хоёрдохи һу[...]да гараһан «Ажалай резерв[...]дэй команда 2 час 31 минута [...] секунда сагтай байба. 2 час [...] минута 45 секунда саг харуул[...] «Буревестник» бүлгэмэй ком[...] гурбадахи һуурида гараа.

Мүрысөөнэй гурбадахи [...] урилдаанууд Мухар-Шэбэ[...] тракт дээрэ эхилээ. Эндэхи тэ[...]нилээд хүшэр байгаа. Ушар[...] хадаа урилдаашад Омуле[...] Барай дабаан гэхэ мэтэ хүтэл[...]дые дабаха байгаа бшуу.

50 модондо урилдахадаа Л[...] Пермякова 1 час 43 минута [...] секунда сагтайгаар дахинаа [...] гаржа, республикын профсою[...]дай зунай спартакиадын абсол[...]на чемпион болобо.

Эрэшүүл 150 модондо ури[...]жа. «Ажалай резервнүүдэй» [...]лөөлэгшэд Николай Зайцев, А[...]сандр Арефьев гэгшэд тус ту[...] 4 час 38 минута 10 секунда [...] харуулжа нэгэдэхи, хоёрдохи һ[...]ринуудта хүртөө. (А. Арефь[...] велосипед Н. Зайцевайхиһаа [...]хад мөөрөөр гээтлэһэн байна).

Мүрысөөнэй дүн согсолходо, [...] очкотой болоһон «Ажалай рез[...]нүүдэй» команда түрүү һуу[...] хүртөө. Хоёрдохи һуурида «С[...]так» бүлгэмэйхид гараба. Тэ[...] 35, тиихэдэ гурбадахи һуу[...] гараһан «Буревестник» 33 о[...]той болоһон байна.

Н. ИВАНО[...]
мүрысөөнэй ахалагша суд[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: урилдаана[...]
Л. ХАЙДУРОВАЙ фо[...]

ТЕЛЕФОН * ТЕЛЕГРАФ * РАДИО
ХИЛЫН ГАДНАҺАА

БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ ТОДО ХУРСА ГЭРШЭ МҮН

СОФИ. (ТАСС). Болгариин коммунистнууд болон ажалшад бүгэдөөрөө коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй дүнгүүдые нэгэн һаналтайгаар һайшаан угтаба.

Москвада болоһон зүблөөн хадаа бүхы дэлхэйдэ түүхэтэ удха шанартай ушарал болобо, тус зүблөөнэй урагшатай һайнаар боложо дүүрэһэнэй ашаар коммунистнуудай зэргэнүүдые саашадаа нэгэдүүлхын түлада үндэһэ һуури табигдаа гэжэ сохом ойлгоод байнабди,—гэжэ Софиин оёдолой предприятиин хүдэлмэришэд бэшэнэ.

Зүблөөн дээрэ баталан абаһан документнүүдые халуунаар һайшаанабди. Тиигээд энээнһээ хойшо социалис Эхэ оронойнгоо һалбаран мандахын түлөө улам эршэмтэйгээр ажаллажа, арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхын түлөө, империализмда эсэргүүсэхэ арадуудай тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые оруулха байнабди,—гэжэ «Минстрой» коллективэй телеграмма соо хэлэгдэнэ.

Болгариин ажалша зон агууехэ Ленинэй партида болон совет арад зондо аха дүүгэй ёһоор инаг дуратай байһанаа элирхэйлэн мэдүүлһэн телеграммануудые эльгээнэ.

БРАТИСЛАВА. (ТАСС). Братиславада гарадаг «Правда» газетэ «Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой тухай», тус зүблөөнэй баталан абаһан хандалгые эхин нүүртаа хэблэһэн байна.

«Праца» гэжэ профсоюзай газетэ энэ зүблөөн тухай бэшэхэдээ, Москвада болоһон зүблөөнэй хойноһоо анхаралтайгаар ажаглан хараһан хүн бүхэн коммунис хүдэлөөнэй һандарха тухай хархис хара үзэлтэнэй һанажа бодожо байһан этигэл найдабариин шал буруу һүрэһэниие мэдэрхэ зэргэтэй гэһэн байна. Мүнөө болоходо, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинууд бата нэгэдэлтэй болонхой. Москвада болоһон зүблөөн хүн түрэлтэнэй зориг бадаруулна гээд тэмдэглэһэн байгаа.

БЕЙРУТ. (ТАСС). Ливанай түбэй газетэнүүд бүхыдөө Москвада болоһон зүблөөн тухай гол удхыень тодорхойгоор бэшэһэн байна.

«Москвада болоһон коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай зүблөөнэй баталан абаһан түүхэтэ документ хадаа революционно түрүү хүсэнүүдэй зайлашагүй илаха байһаниие гэршэлэн харуулна» гэһэн гаршагтайгаар энэ зүблөөнэй хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгы материалнуудые «Аннида» газетэ тунхаглаһан байха юм. Москвада болоһон коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй эбэй таһарха тушаа империалистнуудай угтуулан хэлэһэниинь үндэһэ һууригүй байшоо,—гээд «Аш-Шааб» газетэ тэмдэглэн бэшэнэ. Дэлхэй дээрэ анха түрүүшын социалис гүрэнэй ниислэл хотодо сугларһан 75 партиин делегацинууд империализмые буруушааха байһанаа нэгэн һаналтайгаар мэдүүлээд, түгэс илалта туйлахын түлөө империалистнуудта эсэргүүсэн, хайра гамгүйгөөр тэмсэхэ гэжэ эрид шиидэнги байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Америкын хэблэл, газетэнүүд коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй дүнгүүд ба материалнуудта ехэхэн һуури олгоһон байха юм.

Зүблөөндэ хабаадагшадай һанамжаар хадаа, энэмнай бата нэгэдэлтэй байһаниие тодо хурсаар харуулаа гээд «Нью-Йорк Таймс» газетэ мэдээсэнэ.

Зүблөөе зарлаһан ба тэндэ баталан абаһан документ хадаа горитой ехэ амжалта болохо байна ха юм гээд «Крисчен Сайенс Монитор» газетэ мэдэрхэ баатай болоо.

«Дели Уорлд» газетэ Москваһаа абаһан мэдээсэл соогоо империалистнуудай, илангаяа США-гай хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй добтолгонууд хаа хаанагүй эрид шууд буруушаагдана гээд бэшэнэ. Мүн тиихэдээ тус зүблөөн дээрэ хабаадагшадай зүгһөө бүхэдэлхэйн империалистнуудта эсэргүү түрүү үзэлтэ хүсэнүүдые элсүүлхэ гэһэн халуун хүсэлэнтэй байһаниие тусгаар тэмдэглэнэ.

КПЧ-гэй ЦК-гай ПРЕЗИДИУМЭЙ ГАРГАҺАН ШИИДХЭБЭРИ

ПРАГА. (ТАСС). ЧТК агентствын дамжуулһанай ёһоор, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөн тухай КПЧ-гэй ЦК-гай президиумэй заседани дээрэ КПЧ-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Г. Гусак, КПЧ-гэй ЦК-гай президиумэй гэшүүн В. Биляк гэгшэд мэдээсэл хэһэн байха юм. КПЧ-гэй ЦК-гай президиум КПЧ-гэй ЦК-гай май һарада болоһон пленумэй шиидхэбэринүүдтэй дүүрэнээр таарахаар КПЧ-гэй ЦК-гай делегаци өөһэдынгөө ажал ябуулгые бэелүүлһэн байна гэжэ һайшаан баталаа. Тиимэ болохолоороо, Чехословакиин делегаци дэлхэйн бүмбэрсэгэй коммунистнуудай энэ шухала уулзалга дээрээ амжалта туйлаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр туһалаа гэжэ тэмдэглэһэн байна.

Абернети түрмэдэ хаагдаа

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Негр зоной эмхиие ударидагшын тушаалда байһан Мартин Лютер Кингын орондо ороһон Ральф Абернети гэгшые түрмэдэ хаагаа.

Тэрэ хадаа хэдэ хэдэн экономическа эрилтэнүүдые хангахые хүсэһэн 400 гаран негрнүүдэй аян ябадалые толгойлһоной түлөө иигэжэ тушаагдаба гээшэ.

1969 ОНОЙ ХОЁРДОХИ ХАХАДТА ЗАХИЛ ЭХИЛЭНХЭЙ.

Газетымнай хахад жэлэй сэн — 3 түхэриг; 3 һарын — 1 түхэриг 50 мүнгэн.

Газетые «Союзпечатиин» бүхы таһагуудта, ниитын тараагшадта захижа болохо.

НҮХЭД УНШАГШАД! Үдэр бүхэндэ газетын шэнэ һониниие уншажа байхын тула захил хэхэеэ шамдыт! «Буряад үнэн» захихаяа бү мартыт.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

18 часһаа «Балтийская песня моя» гэһэн Кировскэ студиин очерк. 18.15 «Сочинение танца» гэһэн дамжуулга. 18.45 минутаһаа «Хүдэлмэришэнэй трибуна» гэһэн дамжуулга. 19 часһаа холо, ойрын һонин. 19.20 минутаһаа «Хүгжэмэй суглуулбари» гэһэн телевизионно дамжуулга. 20.20 минутаһаа «Любовь и кин[...]ка» гэһэн уран һайханай [...] 20.30 минутаһаа «Оборона [...]данская — оборона всенар[...]» гэһэн дамжуулга. 20.45 м[...]һаа «Хаана амархада һай[...]» гэһэн киноочерк. 20.55 м[...]һаа ТАСС-ай лентээр абтаһ[...]дээсэл. 21 часһаа телеви[...] зүжэг.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУД[...]

Манай адрес, телефонуу[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54[...] приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактор[...] 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—68[...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64[...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленност[...] строительства—61-35, советского строительства и быта—68[...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, [...]формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин[...] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при [...]те Министров БурАССР.

Н-00539. Зак. № 59[...]